విడిపత్రిక ౧ అణా

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందా రూ. ౬ ౧౦౭౨౫ ఏప్రిలు 20 వ తేది 1936 సోమవారము అర్ధ సం॥ చందా రూ ౩

సంపుటము ౧౦ } త్రూపుబజారు, హైదరాబాదు - దక్కన్. { సంచిక ౯౪

[illegible]

జవహర్లాలు గారి సామ్యవాదము

లకో కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము

(గత సంచిక తరువాయి)

[illegible]

* * * *

కాంగ్రెసు దృష్టిలో నిపుడున్న సమస్యలు జవహర్లాలు గారి అభిప్రాయము

[illegible]

శాసనసభా ప్రవేశము

[illegible]

ఎన్నికల బాధము

[illegible]

"జాయింట్ బ్యాంకు షా

హైదరాబాదు పర్యటన ప్రదర్శనము [illegible] నగరమున ప్రదర్శనము చేయుదురు [illegible] ప్రదర్శనము [illegible] [illegible] శ్రీయుత కృష్ణస్వామి ముదిరాజ్ గారు [illegible] [illegible] ప్రదర్శనము [illegible] ము మొదలగు ఆక్షేపణీయము [illegible] లుండునని యాక్షేపించిరి. [illegible] తులతో [illegible] కరిగికరి [illegible]

బహుమాన ప్రదానోత్సవము

ఉస్మానియా [illegible] కాలేజి [illegible] బహుమాన ప్రదానోత్సవము [illegible] [illegible] సర్ [illegible] [illegible] గారి అధ్యక్షతతో జరిగి [illegible] [illegible] విద్యా [illegible] [illegible] [illegible] గారికి సలిపిన [illegible] కృతజ్ఞతను [illegible] [illegible] సేవలు [illegible]

జిల్లాలు

రెడ్డి జనసంఘ సంస్కారణము

తాండూరుతాలూకా రెడ్డిసంఘము సువర్ణోత్సవము సందర్భమున ... శాఖలు ... ఒక నొకరు బహిష్కరించుకొని శాఖోపశాఖలై పోయినవి. ముఖ్యముగా ... పట్టడి కొట్కూరు, అలంపూరు తాలూకాలలో మోటాటిశాఖలో యుద్ధి తెగల ... కాని నేడుకొందరు సంస్కా... సంఘోద్ధరణము గావించుచున్నారు. ... తాలూకాలో గాడి మంగంపల్లి మోటాటి శాఖనుంచి బహిష్కరించబడిన తెగయొకటిగలదు. ఈ తెగవారితో యితరులు సంబంధ బాంధవ్యములను ... రెడ్డి ప్రముఖులగు ... సురవరం రంగారెడ్డిగారు. ప్రస్తుతము బ్రాహ్మణ కొట్కూరు గ్రామములో ... బహిష్కరించబడిన తెగకు సంబంధించిన శాఖవారి కన్యకను తన కుమారునికి వివాహము చేసుకొని, సంఘ సంస్కారణమును గావించుచున్నారు. కొండ్రావుపల్లి వద్ద రామారెడ్డిగారును, కొలది దినముల క్రిందట, బహిష్కరింపబడిన తెగకుసంబంధించిన లింగాపురము గ్రామములో నొక కన్యకను తన కుమారునికి వివాహము చేసుకొని, ఆసంఘ వారిననుసరించిరి దేశకాల పరిస్థితులనుబట్టి ఆలోచించిన యెడల, యిట్టి సాహసిక సంస్కారముల సేవలు ప్రశంసనీయములని ... ఆనేకశాఖలుగల రెడ్డి జనసంఘము ఒకేశాఖకోవలెయునని ప్రయత్నించు ... ఆయా శాఖలోగల అంతః కలహముల నివారించుకొని సంస్కారములు గావించుకొనుట ... ధనికులు, పలుకుబడిగల ... రెడ్డి ప్రముఖులు ... ప్రశంసింపదగియున్నది. ... తాలూకాలో మోటాటిశాఖనుండిన ... గోరంపల్లి ... యిట్టివారిని సేవల సృజించి వారికి ... ప్రసాదించుగాక యని భగవానుని వేడుచున్నాను.

ఇట్లు
రెడ్డిజన సంఘసంస్కారి

గ్రామ సమాచారములు

వరంగలు బాలికల పాఠశాలలో పెండ్లి సంబంధముల వెదకువారలు

ప్రధానోపాధ్యాయిని హెచ్చరిక

ఇచ్చటి జనానా పాఠశాల మిడిలుస్కూలు దశనుండి హైస్కూలుదశకు మార్చబడిన తరువాత విద్యార్థినుల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది. ఇతర తాలూకాలనుండియు ... నుండియు ఉన్నతవిద్యకై బాలికలు ఇచ్చటికి వచ్చుచున్నారు. అందువలన బాలికల రక్షకులు, ఇతర బంధువులు పాఠశాలలో తరచుగా ప్రవేశించుచు బాలికలచుట్టు ... విచారించగా తేలిన సంగతిఏమన, వీరిచ్చట బాలికల చదువుసంగతులను తెలిసికొనుటకొరకు కాదు. పిల్లలకుసంబంధములు నిర్ణయించుట కొరకట! ఈసందర్భముల గమనించి, ప్రధానోపాధ్యాయినిగారు ఒక ప్రకటన జారిచేసినారు. ఏమనియనగా —"బాలికల సంరక్షకులు ఎవరును ముందుగా సెలవుపొందకుండ పాఠశాలలోనికి రాగూడదు. రావలసినచో, మొదట ప్రధానోపాధ్యాయినికి సంగతి తెలుపవలయును. తెలిపి నంతగా ప్రధానోపాధ్యాయినిగదిలోనికి రావలయును వచ్చినచో, ఆబాలిక పిలిపించబడును. విద్యావిషయములు బాలికల తలిదండ్రులు తెలిసికొనగోరినచో ఉత్తరప్రత్యుత్తరముద్వారా తెలుసుకొనవచ్చును" (ఆ. న్యూ.)

జూదమాడి గెలిచినవాని గతి

ఒడినవారు నెత్తిపై పెద్ద బండ వేయుట

ఔరంగాబాదు జిల్లాలోని పిల్లోడుతాలూకాలోనిదగు ఆన్వా గ్రామమువారు కొందరు జూదము ఆడుటకై అడవిలోనికిపోయిరి. ఆడినవారందరిలో షహాబాజాబాసు అనువాడు గెలిచెనట. అందుపైన తక్కినజూదగాండ్రు అగ్రహావూరికి పెద్దరాయిని లేవనెత్తుకొనివచ్చి వానితలపైపడవేయగా వాడు నేలపైబడి తన్నుకొనిచచ్చెను! "నన్ను కొట్టకుడు, మీడబ్బు మీకు యిచ్చివేసెదను" అని వాడు ప్రతిమాలికొనినను, తక్కినవారువినక ఈవిధముగా చంపి, గ్రామములోనికి వెళ్లిపోయిరి. మూడు దినములతరువాత వచ్చి శవమును మరియొక గ్రామపు చేనులో పూడ్చిపెట్టిరి. పోలీసువారికి తెలిసి శవమును బయటకుదీసిరి ... అనువానిని పట్టుకొనిరి. వాడు నేరము నొప్పుకొనెనట! అతని సహాయకులకై అన్వేషణము జరుగుచున్నది. (ఆ.న్యూ)

డిచ్పల్లి జగ్త్యాల మోటరు సర్వీసు లోపములు

డిచ్పల్లినుండి జగ్త్యాలవరకు పోవుచున్న సర్వీసు మోటారు దినమునకు రెండుసార్లు వచ్చును పోవుచుండును కాని దాని రాకపోకల సమయము ఇదియని నిర్ణీతములేదు. బాటసారులు ఎదురుచూచుచుండవలెను ... ఆర్మూరు ... స్థితి ... బంగ్లా ... మోటారుబసులలో ... ఆవశ్యకమగు ... కలదు (ఆ న్యూ)

ఎల్లారెడ్డి జాగీరు రైతులపై భూమి పన్నుల భారము

తగ్గించవలెనుట్కై మహాలులో ... రైతుల ప్రయత్నములు

(ఒక విలేఖరి)

ఎల్లారెడ్డి బాగాత్ జిల్లాలో బాగాత్ తాలూకాలో నవాబు ... జబ్బార్ ఖాన్ గారి జాగీరులో చేరినది. వీరు ఎకరము ౧ కి ౧౬-౧౭ రూపాయలు తరీ భూములకును, ౨-౮-౦ లు ఖుష్కీ భూములకును ఏర్పాటు చేసి వసూలు చేయ మొదలిడిరి. ఈధరాలు కొలమాన పరిస్థితులు బాగుగా నుండునప్పుడే రైతులకు భారము గానుండుటచే అభాగము ఆ ... దుస్థితిచే ... బంజరు చేయించెదని వసూలు చేసిన ... ఈ బాగమును పెంచినది ... ప్రభుత్వమువారు జాగీరుదారును పిలిపించి విచారించగా వారు ... ఎల్లారెడ్డిపేటకవచ్చి ఖుష్కీ భూములకు ఎకరం ౧కి ౧-౫-౦ లు చొప్పున, తరీభూములకు ఎకరం ౧కి రూ ౧౧-౦-౦ లు చొప్పునను ... వసూలుచేసిరి. ... సర్కారులో ... మానుకొనవలెను.

... ప్రకారము ౧౩౫౩, ౧౩౫౪ లలో వసూలు ... రూ. ౧౬-౧౭ లను ఖుష్కీ భూములకు రూ. ౧-౯-౦ లను ... ఎకరం ౧కి తరీకి రూ ౧౧-౦-౦ ల చొప్పునను ఖుష్కీకి ... చొప్పునను మాత్రమే ఇవ్వగలమనియు ... అంతట జాగీర్దారు పోలీసువారిసహాయ్యముతోవచ్చి పశువులు ... జప్తు చేయించుకొని బాగాత్ తహశీలుకు ... రైతులు మహాలులో దరఖాస్తు పెట్టుకొనిరి. సర్కారువారు జాగీర్దారు మొదటి ... కోరకముందే ఎక్కువ వసూలు చేయరాదనియు, ... పశువులను ... విడిపించవలెననియు ఉత్తరువు చేసిరి.

ఇదేవిధముగ ప్రతి సంవత్సరము తప్పులు లేకుండ ప్రభుత్వమువారు ... ఖుష్కీకి రూ. ౦-౫-౦ ల చొప్పునను, తరీకి రూ. ౧-౨-౦-౦ ల చొప్పునను వసూలు చేసికొనుటకు రైతులు మరల ... పొందిరి.

గండమాలనుండి విముక్తి

నాయొద్దను పిల్లలకు మెడలోగడ్డలుబయలుదేరి ఎన్నో ఔషధములు యిచ్చినను లాభములేక పోయెను. హాలావిచార్యగస్తుండను ... గండమాలనివారణ ... (చాదర్ ఘాటు ... గారు) గారివద్ద ... పూర్తిగా నివారించినది ఖరీదు రు ౪-౦-౦ లు

నిజాముద్దీన్ ఖాంగర్,
... సబ్జార్

రైతుల క్షేమము విచారించక చెఱువు నీరు తీసివేయుట

వేపలమ్మికొని లాభము పొందవలెనని గ్రామాధికారుల ఆశ

రైతుల మొఱలు

నల్లగొండజిల్లాలోని భోనగిరి తాలూకాలోని పలపుల [?] గ్రామములోని వ్యవసాయకుల కష్టకొలయతు ఎక్కువగుచున్నవి. కొంతమేమనగా, ఈగ్రామమునందు లోపల ప్రత్యేక చెరువొకటి కలదు. అది ౧౮–౧౯ ఏండ్లనుండి ఎప్పుడు ఎండిపోలేదు. దానిలో చేపలువిశేషముగా గలవు. గతిపత్సరము గ్రామాధికారులు స్వలాభాపేక్షచేత చెఱువు నీరు తీసివేసినందువలన ఒకపంటకు రెండు బావులయినను తరువాత చెఱువులోని చేపలను పట్టించి తెప్పించుకొనిరి. ఈసంవత్సరముకూడ ఇట్లే కుట్రజరుగుచున్నట్లు తెలిసినందున వ్యవసాయకులు ఫిర్యాదు చేయుచున్నారు. ఇది సర్కారువారికికూడా నష్టకారణము

[ము. ద.]

మరల వర్షములచే నష్టము

(స్వకీయ విలేఖరి)

నిజామాబాదు: తేది ౧ ఖుర్దాదు:—

కాలస్థితి

ముందు నెలలో కల రాళ్లవానలు కురిసి పైర్లకు చాల నష్టమగుటయేకాకుండ మొన్న నే మరల పలుచోట్ల వర్షములుపడి, నష్టముకాగా మిగిలి పండి కోతకువచ్చిన పరిచేలను మరింత నష్టము కలుగజేసినది. రాళ్లవానలవల్లచే చేలకు అత్యధిక నష్టము సంభవించుటచేతను, కాలచేయు పొత్తిగా నశించుటచేతను రైతులు నిరాధారులై శోకభారమున క్రుంగిపోవుచున్నారు. ఇప్పుడు రబ్బీకిస్తు వసూలగుటచే శిస్తు చెల్లించుటకై రైతులు పలుబాధలకు లోనగుచున్నారు.

మున్సిఫ్గారి తబాదిలా

మూడు సంవత్సరములనుండి ఇచట మున్సిఫుగానున్న పండిత వాసుదేవ పర్శాదు గారు ఇప్పుడు లాతూరుకు మార్చబడిరి. వీరు న్యాయైకశీలురు కర్తవ్య నిర్వహణములో నేర్పుగలవారు. ఇట్టివారు ముందెప్పుడును మున్సిఫుగా వచ్చియుండలేదని జనులనుకొనుచున్నారు. వీరు ౨౩–౨–౩౮ వ తేదినాడు నిజామాబాదును విడిచిపోయిరి. ప్రజలెల్లరు ప్రేమాశ్రువులను రాల్చిరి.

జాగీరు వార్తలు

ఖాల్సా విద్యావిధానము కోరుట

కరీంనగరం జిల్లాలోని మెట్టుపల్లిఅను గ్రామము నవాబు ఫఖరుల్ ముల్కుగారి జాగీరు జనసంఖ్య సుమారు ౫౦౦౦. ఒక ప్రాథమిక పాఠశాలకలదు. దీనిలో ౧౫౦మంది విద్యార్థులున్నారు. విద్య సర్కారువిధానము ప్రకారము లేదు. కనుక అన్ని చదువులు యత్రతత్రగా నున్నవి. ఇచ్చట యొక అవ్వలుదర్జా తహతానియామదరసాగాని, మిడిలుస్కూలుగాని ఉండవలయునని జనులకోరిక. ఇది సర్కారువారి నిగరాని క్రింద ఉండవలయునని వారితలంపు. ఈ విషయమును జాగీర్దారుగారికి తెలుపబడినది. ఇంకను ఏమియు కాలేదు.

జగ్త్యాలరోడ్డునుండి ఇచ్చటివరకు ఇప్పుడున్న సడకు మంచిస్థితిలో లేదు. వారవారము కూమి అంగడికిపోవుటకు కూడ అనుకూలముగా లేదని జనులు మిడుకుచున్నారు. [ము. ద.]

సహారా ఎక్స్ట్రా

SAHARA
GUARANTEED BLADE

శుభ్రమైన నున్నని క్షౌరముల కొరకు సహారా ఎక్స్ట్రా బ్లేడును వాడుడు.

౫ బ్లేడ్లు గల పాకెట్ వెల 4 అణాలు పోస్టుబాక్సు నెం. 154. బొంబాయి.

శ్రీ కృష్ణ భవన్ రెస్టారెంట్

పరిశుభ్రమగు ఫలాహారములు, మంచిభోజనము. ప్రయాణికులకు విశ్రాంతి. శాకభక్ష్యములు అన్నియు చౌకధరలలో లభించగలవు. కిరాణా సామానులుకూడ ఇచటఅమ్మబడును.

కే. యస్. కృష్ణయ్యరు, ప్రొప్రయిటర్

కింగ్కోటిరోడ్డు, హైద్రాబాద్ [దక్కన్.]

మానవిలో రజతోత్సవ స్మారక నిర్మాణములు

(మా స్వంత విలేఖరినుండి)

రాయచూరు జిల్లాలోని మానవి (తాలూకా స్థలము) లో ప్రభువుగారి రజతోత్సవపు చందమునుంతో శిల్పకు చెట్లునాటుట పూర్తియైనది. నల్లాలు పెట్టుటమాత్రము మిగిలియున్నది. జూబిలీ బజారుకట్టుట కూడ పూర్తి కావచ్చినది. ౧౫౦ మామిడిచెట్లు నాటబడుచున్నవి. ఒక జూబిలీ సరా (తురకల పత్రశాల) కట్టబడుచున్నది. బాలురకొరకు ఉయ్యాలలు వేయుచున్నారు. క్లబ్బుకట్టు విషయము ఆలోచనలో నున్నది. వైద్యశాలకట్టుట ప్రారంభమైనది. ౨౫ వేల రూపాయల వ్యయము. బాలికల మందిరముకూడ సిద్ధమగుచున్నది.

నవీన దంతములు! దంతవైద్యము!

మా వద్ద అమెరికా దంతములు నూతన పద్ధతుల మీద సరసమైనధరకు తయారు చేయబడును. జీవితకాలమువరకు గ్యారంటీ. పండ్లనొప్పులు, పుచ్చులు, నోటి దుర్గంధములు అద్భుతముగా నివారణచేయబడును.

డాక్టర్ ఆర్. ఎస్. దుర్గయ్య, దంతవైద్యులు
దవాఖానా చిక్కడపల్లి సమీపమందు.
సుల్తాన్ బజారు, హైద్రాబాదుదక్కను

చిలియన్ నైట్రేట్ ఆఫ్ సోడా

(THE CHILEAN NITRATE OF SODA)

పంటలకు సంబంధమగు ఎరువులలో కెల్ల శ్రేష్ఠతమమైనదని పూర్వము హైద్రాబాదు సంస్థాన వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షులుగనుండినజార్జ్ కెన్నీ గారు, బొంబాయిరాష్ట్రపు డాక్టర్ ఎచ్. మనుగారు మున్నగు ప్రపంచమందలి వ్యవసాయ శాస్త్రజ్ఞులచేతను, సైంటిస్టులచేతను అంగీకరించబడి యున్నది.

ఈ చిలియన్ నైట్రేట్ ఆఫ్ సోడా నేలనుండియున్న సున్నమును ఖర్చుకానీయదు. ఆమ్లగుణమును కలిగించదు. హిందూదేశములోవంటి శీతోష్ణస్థితులకు తగిన గుణము ఈ ఎరువులోనిదే. ఈ శీతోష్ణస్థితికి అమ్లముకూడ చేరనిచో జీవనద్రవ్యము త్వరత్వరగా కుళ్ళిపోవును.

ఇదివరకే, గోధుమకు, ప్రత్తికి, చెఱకునకు, పొగాకునకు, ఆలుగడ్డలకు, మిరపకాయలకు, కమలాలకు, నారింజకు, నిమ్మకు, టమాటో (పందిరివంకాయలు), జామకు, అన్ని రకముల కూరగాయలకును తగిన చౌక ఎరువు.

ఈ క్రిందిచోట్ల దొరకును :—

చందూలాల్ టి. పారిఖ్, స్టేషన్రోడ్డు, నిజామాబాదు, పర్భణి, జాల్నా, ఔరంగాబాదు.

హెడ్ ఆఫీసు :—**Chandulal T. Parikh.**

POST BOX NO. 3581 299 SANDHURST ROAD.

Bombay 4.

ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

ZANDU Pharmaceutical

Works Ltd., P. O. Box 5513 Bombay

జాండూవారి సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేదౌషధములకై

అఖిలభారత ఆయుర్వేద ప్రదర్శనములలో సువర్ణపతకములు బహుమానింపబడినవి. అన్నిరకముల ఔషధములు. గొప్పగా యంత్రములచేత సిద్ధపరుపబడుచున్న ఈ ఔషధములు భారత దేశమంతటను బహుళముగా వాడబడుచున్నవి.

ద్రాక్షాసవము

నరములకు బలమిచ్చు రుచిగలపానీయము. శ్వాసకోశములకు బలమిచ్చి దగ్గు, ఆయాసము, మలబద్ధము తొలగించును. త్రాగుడు యొక్క అలవాటును తొలగించును.

౧౪ పౌను బిజి. రు ౨–౦–౦
౧ పౌను బి. జి. రు ౧–౯–౦
౪ పౌను బి.జి. రు ౦–౧౪–౦

Drakshasava
DOSE
Manufactured by THE ZANDU PHARMACEUTICAL WORKS, LTD. BOMBAY.

ZANDU S
Malaria Mixture
THE ZANDU Pharmaceutical Works. Ltd. BOMBAY.
MALARIA MIXTURE

మలేరియా మిక్శ్చర్

చలివిడుపు జ్వరములకు గొప్ప నివారిణి కడుపులో జ్వరబిళ్లలను పోగొట్టును. (ప్రతిఖురాకును గుణమివ్వగలదని గ్యారంటీ నిచ్చును.

౧ బుడ్డి [illegible]
బి. జి.కొనుగోలు ప్రత్యేకము.

కేసరీజీవన్

దుర్బలుల పాలిటి కల్పవృక్షము. వీర్యవృద్ధి పరచి బలమునుత్సాహము కలుగజేయును. పథ్యములేనిమందు. క్షయ మొదలగువ్యాధులకు అద్వితీయ నివారిణి.

[illegible]

సోల్ ఏజంట్లు—డి. జె. పారెఖ్ అండ్ కో

[illegible] సికింద్రాబాదు (దక్కన్

బ్రాంచి:—డి. జె. పారెఖ్ అండుకో

[illegible]

ఖమ్మం హరిజన పాఠశాల అభివృద్ధి

గాంధీమహాత్ముడు ప్రారంభించిన హరిజనోద్యమ ఫలితముగా హరిజనుల గోరల [illegible] సదుపాయము కల్పించుట [illegible] ప్రత్యేకముగ స్థాపించబడియున్నది. ఖమ్మంమెట్టులోను [illegible] తీవ్ర విరోధము [illegible] సంకల్పమునకు తోడ్పడినది.

ఖమ్మం [illegible] ఖమ్మమునందు హరిజన [illegible]

[illegible]

దరకు మా యొక్కవందనములు [illegible] ఉపాధ్యాయునికి [illegible] హరిజనులకు [illegible] పాఠశాలను స్థాపించిరి. [illegible] ఖమ్మం [illegible]

[illegible]

పరోక్షముగ [illegible] సహాయము [illegible] హరిజనులు [illegible]

[illegible]

శ్రీయుత [illegible] వెంకటరామారావుగారు, .. వెంకటేశ్వరరావుగారు, .. [illegible] రావుగారు	౧౦-౦-౦
శ్రీ [illegible] వెంకట నారాయణగారు	
అను [illegible]	[illegible]
శ్రీయుత [illegible]	[illegible]
[illegible] గారు	[illegible]
పస్పులేటి చంద్రయ్యగారు	[illegible]
మిట్టపల్లి [illegible] గారు	౧-౦-౦
[illegible] గారు	౧-౦-౦
[illegible] గారు	[illegible]
ఇతరులు	౫-౦-౦
మొత్తము రు.	[illegible]

వ్యయం

బాలుర పలకల పుస్తకము లకు	[illegible]
ఉపాధ్యాయుని జీతము	[illegible]
	[illegible]

[illegible] విన్నవించు విధేయుడు.
[illegible]
[illegible] హరిజన సేవాసంఘ సభ్యుడు.

[illegible]

[illegible]

నందిగ్రామంలో ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారము

[illegible]

పాఠశాల

ఒక పాఠశాల గలదు. (ప్రాథమికము.)

వాచక సర్వము

[illegible] ప్రజలు [illegible] ఇప్పుడు శ్రీయుత వెంకట నారాయణరెడ్డి [illegible] ప్రయత్న ఫలితమై యున్నదని [illegible]

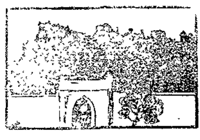
ప్రబోధము

[illegible] శ్రీయుత నారాయణరెడ్డి [illegible] అప్పుడు [illegible] ద్వారా ప్రదర్శనము చేసి [illegible]

— [illegible]

[illegible]

[illegible]

గోలకొండపత్రిక

ధాతి నామ సం॥ చైత్ర బ॥ ౧౪
సోమవారము

విన్నపము

ఈ నెలతో మాపత్రికకు ౧౦ సంవత్సరములు పూర్తియగును. నిజామురాష్ట్రములో ఇన్నేండ్లు దృశ్యాదృశ్య విఘ్న బాధాలాంఛనములను నదలించుకొని ప్రజాసేవకై ప్రభుత్వ సేవను చేసిన తెనుగు పత్రిక యిదొక్కటే. నీలగిరి పత్రికకును తెనుగు పత్రికకును ౫ ఏండ్లకే ౧౦ వంష్లు నిండెను. భాగ్యనగర పత్రికయు, సుజాత పత్రికయు అంతకాలముకూడ నుండకపోయెను. జనసంఖ్యనుబట్టి, ప్రభుత్వాదాయమునుబట్టి తెలంగాణా చాల ముఖ్యమైనభాగము. అట్లుండియు నీరాష్ట్రాంధ్రుల కీ గోలకొండపత్రిక యొక్కటే మిగిలినదని చెప్పుట సంతోష హేతువుకాదు. అత్యంత సంతాప హేతువు. ఒక్క దినపత్రికయైనను నుండవలసి యుండెను. మా మిత్రులగు నిజాం రాష్ట్రాంధ్రులందరికిని పూజనీయులును శాంతస్వభావులును నగు మాడపాటి హనుమంతరావుగారు దినపత్రికకై ప్రభుత్వమువారి సెలవు కోరినారని వినుచున్నాము. వారికి సెలవు దొరికిన, నిజాం రాష్ట్రము ధన్యమైనదే యగునన్నురు.

మాపత్రికకు పదిపండ్లు నిండుట చాల యపూర్వ విషయమే. ఈసందర్భమున మేము ప్రత్యేకసంచికను సంవత్సరప్రారంభమున ప్రకటించుచున్నాము. సుప్రసిద్ధరచయితలు చాలమంది విషయములను గురించి అమూల్యమగు వ్యాసములను ప్రాసి పంపుదురు. వారికి మేమత్యంత కృతజ్ఞులము. మరియొకప్పుడే మేము ప్రత్యేక సభనుగూడ జరుప దలచినాము.

మాచందాదారులును తమ కర్తవ్యమును నెరవేర్పవలసి యున్నది. ఈ పత్రిక (యితర పత్రికలవలెకాక) కేవలము ప్రజాదరణముపైననే కేవలము తన స్వతంత్ర్యక మీదనే ఆధారపడియున్నది. ప్రతి విద్యావంతుడును నాంధ్రుడును చందాదారుగుట ప్రథమ కర్తవ్యమని వేరుగా మనవి చేయవలసిన యవసరములేదు. మా ప్రార్థనము వ్యర్థముగాపోదని విశ్వసించుచున్నాము.

కాకతీయమా? తెలంగాణమా?

మా మిత్రులగు ప్రబుద్ధాంధ్ర సంపాదకులు శ్రీ పాదవారు నిజాం రాష్ట్రములో తెలంగాణా భాగమునకు కాకతీయసీమ అని నామకరణము చేసినారు. క్రమేణ మరికొందరదే పదమును వాడుటకు మొదలుపెట్టినారు. దత్తమండలము ఉత్తర సర్కారులు అనుపదములు రెండును వికారపదాలే. ఒకదానిలో దత్తతలేదు, ఇంకొకదానిలో ఔరసత్వములేదు. అదే విధముగా మా రాష్ట్రములో రాష్ట్రేతరత్వము గాని వలసత్వముగానిలేదు. తెలంగాణా పదములో సంపూర్ణార్థమున్ను చారిత్రికార్థమున్ను కలదు. ప్రాచీనమునుండియు అనగా మా ఆసఫ్‌జాహీ వంశాత్పూర్వమే, కుతుబ్షాహీలకు పూర్వమే యీరాష్ట్రాంధ్ర భూభాగమును తెలంగాణముగా వాడినారు. ఏలన నిజమైన తెలుగుభాగ మిదేకనుక. కాని యిటీవల మనపూర్వాంధ్రసోదరులు మమ్ముల వలసపోయినవారిక్రింద చేర్చిపెట్టినారు. ఉత్తర సర్కారులనుండి తెలంగాణాకు ఆంధ్రులు వలసవచ్చినట్లు కాన రాదు కాని యీ ప్రాంతములనుండి పోయిన తెలగాణ్యుల కుటుంబాలు ఉత్తర సర్కారులలో విశేషముగా కానవచ్చుచున్నవి. మహారాష్ట్రములో "తెలంగ్" వంశీయులును తెలంగాణీయులు. త్రిలింగదేశ సరిహద్దులలో రెండు సరిహద్దులీ తెలంగాణము హద్దులలోనే యున్నవి. కాకతీయసీమ అనుటలో మాకు చెడ్డయేమియులేదు కాని "తెలంగాణా"లో అర్థమంతయు నిమిడి యుండగా మరల క్రొత్త పదము సృష్టించ నవసరముండదు. కావున మా ప్రభుత్వమువారును మేమును నీయొక్క విషయములో బాగుగా నేకీభవించి చెప్పున దేమన కాకతీయసీమకు మారుగా సందరును తెలంగాణా అనియే వాడుట సమంజసము.

ఇంకొక్కమాట. బ్రిటిషిండియాలో ఒక ఆంధ్రమహాసభ కలదు. నిజామురాష్ట్రములోను ఒకఆంధ్రమహాసభకలదు. ఈ రెండునుఏకపదముగాపరార్థమును స్ఫురింపజేయుటవలన నీరాష్ట్రములో కొందరికి అపోహములు, పొరపాట్లు కలుగుచున్నవి. "మీరు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము కొరకు ప్రయత్నించుచున్నారుగా" అని కొందరు తెలియక అడుగుదురు. మరియు "మహాసభ" అన్నంతనే యిక్కడ కొందరు ముసల్మానులదరిపడుదురు. వారు ఎప్పటినో "హిందూమహాసభ" పేరు చూచాచాగా విన్నారు. అందుచే "మహాసభ" పదము వచ్చినంతనే అది హిందూ మహాసభా సంబంధము అని భావించికొని ముసల్మానులకు వ్యతిరేకమనుకొనుచుండురు కదా. యని యపోహపడుదురు. ఉర్దూ పత్రికలలో "మహాసభా తత్వము" అని తీవ్రముగా వ్రాయుచుందురు. అనగాహిందూమహాసభాతత్వము అనగా ముసల్మానులకువ్యతిరేకతత్వము అనగా చెడ్డతత్వముకు అనిభావపర్యవసానములో పడి మా దినపత్రికా పాండిత్య శౌండీర్యులు పట్టీలు కొట్టుచుందురు. అందుచేత "నిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్రమహాసభ" అను పెద్దపేరుకన్న "తెలంగాణామహాసభ" అనియుండిన బాగుండునని ఇచ్చట ఆంధ్రమహాసభవారికి సూచించుచున్నాము. "మహాసభఅనుపదము ఉర్దూ పత్రికలకేకాక స్థానిక పోలీసువారికిని సరిపడనిదిగా కనబడుచున్నది. గత సంవత్సర మీనగరములో మున్నూరువారు "మున్నూరుమహాసభ" ను చేయుటకై స్థానిక రక్షకశాఖవారి సెలవు జగత్ప్రసిద్ధ మ్మీరోక ప్రకారముకోరగా "మహాసభ" అనుపదమును మార్చుటకై కోరిరట! ఇట్లుండినను అంతకంతకు వంచిపదమును ఆక్షేపకులు మనకిచ్చు వరకు దాని నుంచవలసినదే.

మొత్తముపై కాకతీయను కన్న తెలంగాణమే బాగున్నదని మా సూచన.

సుల్తాను బజారు బాలికల ఉన్నత పాఠశాల

ప్రాత విద్యార్థినుల సమావేశము

శ్రీమతి నడింపల్లి సుందరమ్మ గారి ఆధ్యక్షత క్రింద పై పాఠశాలలోనే తేది ౨౬-౪-౩౬ ఆదివారము సాయంకాలము ౪ గంటలకు ప్రసంగములు, సంగీతము, కరతాళగానము, ఉపన్యాసములు మొదలగునవి జరుగను. గాన మహిళామణులందరు తప్పక దయచేయ ప్రార్థితులు.

కార్యదర్శిని.
కంటె జానకమ్మ.

హైదరాబాదు కోఆపరేటివ్ ఇన్సూరెన్సు సొసైటి లిమిటెడ్

మీజీవితమును క్షేమముచేయించుడు.

ఇది ప్రభుత్వ సహకారశాఖ వారిచే నిర్మాణములోనున్నది. ప్రభుత్వ ఉన్నతోద్యోగులు కొందరును, నగర ప్రముఖులు కొందరు ఇందలి గౌరవ కార్యనిర్వాహకులు. మా ఇన్సూరెన్సు సొసైటి సంపూర్ణముగా సహకార పద్ధతుల నవలంబించును. లాభములన్నియు పట్టాదారులలోనే పంచిపెట్టబడును. వివరములకు వెంటనే క్రింది వారికి వ్రాయుడు.

హెడ్డాఫీసు: ఫతేమైదానము

కౌన్సిలు వైస్రాయిగారి ఆగమనము, అధికార స్వీకారము

కౌన్సిలు వైస్రాయిగా నియమింపబడిన మార్క్విసు ఆఫ్ లిన్లిత్‌గోగారు ౧౭ ఏప్రిల్ ౧౯౩౬ నాడు ఉదయము బొంబాయి ఓడరేవులో దిగిరి. తమయొక్క తగిన స్వాగతమును, ప్రభుత్వాధికారాలనిచ్చెవదానిని స్వీకరించి,సంస్థానా

మార్క్విస్ ఆఫ్ లిన్లిత్‌గోగారు

ధిపతుల రహ్మానము పొంది నుండు గాతముకొరకు నమస్కరించిరి. వైస్రాయి చేసిన ప్రకారము బొంబాయి రాష్ట్రములోని కోలాబా, నాసిక్, పూనా, థానా, సూరత్ జిల్లాలనుండి విచ్చేసియుండిన ఆయుదుగురు వ్యవసాయకులను పరిచయము గావించుకొనిరి.

ఢిల్లీలో

౧౮ తేది ఉదయమున ఢిల్లీలోదిగగానే సాధారణముగా వైస్రాయికి తగిన సత్కారములు చేయబడెను. పిమ్మట రాజప్రతినిధి భవనము చేరుకొని ఇండియా ప్రభుత్వాధికారులును, విదేశ ప్రభుత్వ ప్రతినిధులును, సంస్థానాధిపతులును, సంస్థాన ప్రభుత్వాధికారులును కూడి యున్న దర్బారుహాలు ప్రవేశించిరి. కొత్తయున్న వారందరు లేచిరి. వారిని వైస్రాయిగా నియమించినట్లు ప్రకటించు చక్రవర్తి గారి ఆజ్ఞ చదువబడినతర్వాత అందరు కూర్చుండిరి. పిమ్మట చక్రవర్తిగారికిని, వారి యనంతరము యథాక్రమముగా లిన్లిత్‌గో సాంప్రదాయక శాసనానుసారము సరిగ్గ ప్రమాణములతో రాజ్యపాలన సాగించెదరను ప్రమాణము గావించిరి. అప్పటి ఉన్న న్యాయమూర్తులకు ఇండియా ప్రధాన న్యాయమూర్తి చేయించిరి. అప్పుడు వైస్రాయి పతాకము ఎగురవేయబడెను, తెగడదిన్నలు ప్రేల్చబడెను. అంతట లేచిసిలబడి వైస్రాయిగారు దర్బారుహాలు వీడి బ్రాడ్‌కాస్టు కవిలోనికిపోయి బ్రాడ్‌కాస్టు మాను వ్యాసమొసగిరి.

మ॥ ఘ॥ వ॥ నిజాం స్టేటు రైల్వే

—:o:—

ప్రకటన

—:o:—

1-5-1936 నుండి ఫలక్‌నుమా, ఉప్పుగూడ నగరముల మధ్య చిన్నలైను సబర్బను బండ్లను రద్దుచేయుట

—:o:—

1936 మే 1వ తేది శుక్రవారమునుండి ఫలక్‌నుమా ఉప్పుగూడ నగరముల మధ్య నడచుచున్న యస్- కె, యస్. ౮ నెంబర్లుగల చిన్నలైను సబర్బను బండ్లు రద్దుచేయబడును. ఈబండ్లు ఉప్పుగూడ నగరమునకు బదులు ఫలక్‌నుమానుండి కాచీగూడ తిరుగు అక్కడినుండియే బయలుదేరును.

సికింద్రాబాదు—దక్కను
తేది, ఏప్రిలు 15, 1936.

పి-డబ్ల్యు-వాట్సు,
చీఫ్ ట్రాన్సుపోర్టేషను సూపరింటెండెంటు బదులు
(ఆజ్ఞ వలన)

సంస్థానముల సమస్య

ఏప్రిల్ ౧౧వ తేదిని అధ్యక్షుని సమక్షమున రెండుగంటలసేపు కార్యకారిణీసంఘమువారు చర్చించిరి. గతసంవత్సరము జరిగిన కాంగ్రెసు కారిణీ సమావేశమందును స్థాయిసంఘ సమావేశమందును సంస్థానములలో కాంగ్రెసువారు వేరుగా పనిచేసికొనుట సాధ్యముకాదని తెలుపబడెను. సంస్థానప్రజల ప్రతినిధులకిది అతృప్తికరముగ నున్నను ఏమియు చేయలేకయుండిరి. కానివారు ప్రతిసారియు అవకాశము చేసికొని కాంగ్రెసు సంస్థానముల ప్రజలు ప్రజాయుత్త పరిపాలనా పద్ధతి స్థాపనకై చేయు యత్నములకు సహకారిగా తోడ్పడునట్లు చేయుటకై ఒత్తిడి చేయుచున్నారు. మరల ఈసారి అస్పృశ్యులు సేటుగారు వచ్చియుండిరి మునుపు ఆదిశేషులు. ఇప్పుడున్న కాంగ్రెసువారు సంస్థానములుకూడ చేరు ఫెడరల్ రాజ్యాంగమును అంగీకరించుచున్నారు గాన అప్రోత్సాహకు చెల్లదు. కావున [౧] సంస్థానములలో ప్రజలకు బ్రిటిష్ఇండియా ప్రజలతోపాటు పౌరసత్వపు హక్కులను కలిగించుటకు ప్రయత్నించుటయు, [౨] ఫెడరల్ అసెంబ్లీలో సంస్థానాధిపతులకుమాత్రమే కాక సంస్థానప్రజలకు గూడ ప్రాతినిధ్యము నేర్పరచుటకై ఆందోళన చేయుటయు, [౩] సంస్థానములలోని న్యాయస్థానముల తీర్పులపై సుప్రీం ఫెడరల్ కోర్టుకు అప్పీలు చేయుటకు అధికారమియ్యబడునట్లు చేయుటయు——కాంగ్రెసు ధర్మములని సంస్థాన ప్రజాప్రతినిధులు వాదించుచున్నారు. ఒకఆదివారము సభ్యుడీవిషయమై విషయనిర్ణయసభలో ఒకతీర్మానమును ప్రతిపాదించుటకు నోటీసిచ్చెను. కాని ౧౧వ తేదివాడు కార్యకారిణీ సభవారు ప్రస్తుత అభిప్రాయమును మార్చుకొనలేదని తీర్మానించుకొనిరి.

రైతులు కార్మికులు

రైతుల సంఘములతోను, కార్మికుల సంఘములతోను సంబంధము గలిగియుండు విషయములో జరిగిన స్థాయిసంఘ సమావేశమందు ఆమోదించబడిన శేఖర ధోరణిని తెలుపబడెను.

ఇట్లు కార్యకారిణీ సంఘముచే ఆమోదించబడిన, తీర్మానములన్నియు ఆక్లే విషయనిర్ణయ సభలోను, కాంగ్రెసు మహాసభలోను ఆమోదించబడెను.

రైతుల క్షేమమునుగూర్చిన తీర్మానము

కరాచీ కాంగ్రెసులో రైతుల కష్టనష్టనివారణమునుగూర్చి గావించబడిన తీర్మానము ఆచరణలో బెట్టుటకు తగిన మార్గమును సూచించు తీర్మానమును చేయువిషయమై కాంగ్రెసు కార్యకారిణీ సంఘమువారు ఏప్రిల్ ౧౩వ తేది ఉదయము, మధ్యాహ్నము, సాయంకాలములందున ఆలోచించినను ఫలితము తేలనందున ఆనాడు విషయనిర్ణయసంఘ సమావేశము జరుగ వీలుకాకపోయెను. తుదకు ౧౪వ తేదినాటి ఉదయము ఒక దీర్ఘమైన తీర్మానమును గావించిరి. భారతదేశ సమస్యలన్నింటికంటెను రైతుల బుణబాధ, నిరుద్యోగము, దారిద్ర్యము చాల ముఖ్యతర సమస్యలని కాంగ్రెసు మహాసభవారి అభిప్రాయమని నొక్కి చెప్పుచు, ఈతీర్మానము భూమి పన్నువిధానమందలి లోపము, ధాన్యముల ధరలు పడిపోవుట, రైతులసంపదను హరించుటయే సామ్రాజ్యతృష్ణ ప్రేరితులవలంబించువిధానముల ముఖ్యలక్షణముగా నుండుట——ఇవి రైతుల దుర్భరస్థితికి కారణములని తెలుపుచున్నది. ఈసామ్రాజ్యతృష్ణ యంతమొందినగాని రైతుల దుర్భర స్థితి బాగుపడదని నమ్ముచున్నది. భూమిపన్ను నిర్ణయించు పద్ధతి సంపూర్ణముగ సవరింపబడవలెననియు, నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగముల కల్పించుట తమబాధ్యతయని ప్రభుత్వము అంగీకరించవలెననియు తీర్మానము సూచించుచున్నది. తుదకు రైతుల స్థితిగతులు, భూమిపన్ను విధానము, మొత్తముమీద ప్రభుత్వ ఆదాయవిధానము శాస్త్రోక్తముగ వేర్వేరుగా నుండుటచే, భారతదేశమున కంతటికిని సమానముగ అనుసరించదగు ఒకపద్ధతి నేర్పరచు ఉద్దేశ్యముతో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములకు ఆగష్టు ౧౫వ తేదిలోగా తమతమసూచనలను కార్యకారిణీ సంఘమునకు తెలియజేయుటకు కోరుచున్నది. (౧) రైతులు, వ్యవసాయపు పనివారలు——వీరిసంఘముల స్వాతంత్ర్యపు హక్కులను కాపాడుట (౨) భూమిపన్ను, బాకీలతోసహా రైతుల బుణభారమును పరిష్కరించుట, (౩) జమీందారులకును ఇతర భూస్వాములకును రైతులు చెల్లించవలసిన పన్నులను రద్దుచేయుట, (౪) ప్రభుత్వమునకును రైతులకును మధ్యనున్నవారలవల్ల రైతులకు చిక్కులు సంభవించకుండ చేయుట, (౫) ప్రభుత్వమునకు చెల్లించవలసిన భూమిపన్నులను తగ్గించుట (౬) గ్రామముల ఆర్థిక, సాంఘిక, వైజ్ఞానికాభివృద్ధికై ప్రభుత్వమువారు కొంత ద్రవ్యమును ప్రత్యేకించుట. (౭) వనరుల నుండు ప్రకృతి సంపదను ఎక్కువకంటే లేక ఉపయోగించుకొనుటకు రైతులకు సౌకర్యము కలిగించుట (౮) ప్రభుత్వోద్యోగులు, భూస్వాములు, రైతులను పీడించకుండ తగుఏర్పాట్లు చేయుట, [౯] గ్రామములలో నిరుద్యోగమును తొలగించుటకై చిన్నపరిశ్రమలను పోషించుట——ఈ తొమ్మిది విషయములనుగూర్చి రాష్ట్రీయ సంఘములు తమసూచనలను గావింపవలసియుండును.

ఈతీర్మానము నామోదించి ప్రాతకార్యకారిణీ సంఘముయొక్క కట్టకడపటి సమావేశము ముగిసెను.

విషయ నిర్ణయ సంఘ సమావేశము

వివాదాస్పదమై తీవ్ర చర్చకు గురియైన విషయముపై ఏప్రిల్ ౧౨వ తేది చర్చ పూర్తియగుటచే ౧౩వ తేదివాడు విషయనిర్ణయసంఘము సమావేశమైనపుడు సభ్యులు ఎక్కువమంది హాజరుకాలేదు. సంస్థానములయెడ కాంగ్రెసు వైఖరివిషయమై కార్యకారిణీ సంఘమువారు గావించిన తీర్మానము ఆమోదింపబడెను. సంస్థానముల విషయములో కాంగ్రెసువారు నేరుగా జోక్యముకల్గించుకొనవలెనని గాడ్గిల్‌గారు తెచ్చిన సవరణ ౮౫—౨౨ ఓట్లవారితో ఓడెను. అస్పృశ్యులను సహాయము ప్రతిపాదించవలసిన సవరణ, ముందుగా అధ్యక్షునికి తెలుపబడినను కొందరు అధ్యక్షుడు దానిని ప్రతిపాదించ వీయలేదు.

ఏమ్మట అనేకులు సభ్యులు నోటీసిచ్చియుండిన తీర్మానములపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. అరగంటకాలములో అదియు ముగిసెను.

యూసఫ్‌మెహరాలీ విషయనిర్ణయ సభ జరుగలేదు. ఏప్రిల్ ౧౪వ తేదివాడు రెండు తీర్మానములు చేయబడెను, రైతుల క్షేమమార్గ విచారణ విషయమై కార్యకారిణీసంఘమువారు గావించిన తీర్మానము రైతులసంఘముల సలహాలనుగూడ విచారించవలెనను సవరణతో చేర్చి అంగీకరించబడెను. రాబోవు కాంగ్రెసునకు జరుగు చోటి విషయమై పూనాకు ౧౧౦మందియు, సరిహద్దు రాష్ట్రమునకు ౧౪ మందియు గుజరాతునకు ౬మందియు, తమిళనాడునకు ౫మందియు ఓట్లిచ్చిరి. పూనా ఆహ్వానము అంగీకరించబడెను. ఇంతటితో లక్నో కాంగ్రెసు సందర్భపు విషయనిర్ణయసంఘ సమావేశము సంపూర్తిగాంచెను.

కరోడ్గిరీని మోసగించుట

ఒక నగలవర్తకుడు రు.౧౫౦౩-౩-౦ విలువగల నగలను పన్నుచెల్లించకుండ కరోడ్గిరీహద్దులుదాటి తప్పించుకొనిపోవుచుండగా పట్టుబడెను. ఇది ఖుఫ్యా ఉద్యోగుల చాకచక్యమువలన బయలుపడ్డదట.

బజారు ధరలు
దడువైరామన్నగారు

(హైద్రాబాదు ఉస్మానుగంజు)

౧౬—౭—౧౩౪౪ వ.

పల్లా 1కి రు. అ. వ

ఒకటి గోధుమలు		,, ౧౩-౧౪౪
గోధుమలు జైలాల్యా మొ॥		,, ౧౧-౧౨౪
బియ్యముదొడ్డువి క్రొ॥ మొ॥,		౧౨౪-౧౩౧
,, సావకారాంలు క్రొత్తవి,		౧౩౪-౧౪౧
,, డిటో పాతవి		,, ౧౫-౧౫౪
,, క్రిసాంబాయలు క్రొత్తవి		,, ౧౪౪-౧౫౧
,, రామసాగరాలు క్రొత్తవి		,, ౧౫౪-౧౬
,, డిటో పా॥		,, ౧౫౪-౧౬
,, ఓబోడీలు క్రొ॥		,, ౧౮-౨౫
,, ఆమర్‌సర్ సన్నబియ్యం		,, ౩౫-౪౦
,, మోతిమాబుబియ్యం		,, ౩౪౪-౪౫
కందులు	పెద్దవి	,, ౭౪-౭౪
కందిపప్పు	పెద్దది	,, ౧౩-౧౩౪
పచ్చపెసలు		,, ౯-౯౧
పెసరపప్పు		,, ౧౪-౧౪౪
నల్లపెసలు		,, ౬-౧-౭౧
మినుములు		,, ౯౨-౯౪
మినప పప్పు		,, ౧౫౪-౧౬
ఉలవలు		,, ౬౪-౬౪
జొన్నలు		,, ౭౪-౯౪
శిరి సెనగలు		,, ౧౨-౧౨౧
సెనగలు	క్రొత్తవి	,, ౯౪౨-౧౦
పుప్పు		,, ౧౨-౧౨౧
తిప్పుడు		,, ౨౪-౩౪
పత్తిగింజలు		,, ౬-౬౧
అలచందలు		,, ౭-౭౪
అనుములు		,, ౬౪-౬
బటానీలు		,, ౭-౭౪
తెల్లనువ్వులు		,, ౨౦-౨౨
బెల్లము		,, ౯-౧౦
ఎఱ్ఱ చక్కెర		,, ౧౨-౧౨౪
తెల్ల చక్కెర	శేరంకే	,, ౧౨-౧౨౧
మదరాసుచక్కెర	,,	
వేరుసెనగ	చిన్నవి	,, ౧౬౪-౧౮
పసుపు		౧౩౪-౧౪
మిరప కాయలు	క్రొత్తవి	౧౯-౨౪
చింతపండు క్రొ॥ మొ॥		౧౭-౨౦
అల్లం	12నల్లకు మొదలు	౨౪-౨౪౨
నెయ్యి	40 సేర్లకు	౪౧-౪౨
పుల్లిగడ్డ	పల్లా 1కి	౨౪-౪
ఉల్లిగడ్డ	,,	౧౪-౨
వేరుసెనగనూనె	12 సే॥	౩౪౨-౩౪
చింతపండు పాతవి		౧౬-౧౮
కుసుములు		౭౪-౭౪౨
గడ్డినువ్వులు		౧౩-౧౪
లంకలు		౯-౭౪౨
లంకపప్పు		౧౦-౧౦౪
లంకపిండి		౧౧-౧౧౧
ధనియాలు	మణుగుశేరు౧౬	౧౪-౧౪౨
వాము	,,	౧౨-౧౪
జీరాలు	,,	౨౧-౨౧౨
మెంతులు	,,	౨౧౨-౨౧
వడ్లు	పుట్టికి౧౨౦	
అనుదాలు		౧౪౪-౧౪౪
వెండి	౧౦౦ తు॥	౫౭౪-౫౯
బంగారము	తు ౧ కి	౪౧౪-౪౧౪
సవరను	,,	౨౬౪-౬౪౨
తైదలు	పల్లా ౧ కి	౯-౯౪
సొంపు	,,	౭౪-౯

దొంగలు పట్టుపడిరి

రహస్య అపరాధపరిశోధక (ఖుఫ్యా) శాఖవారు ఇటీవల ఇద్దరు అనుమానపు మనుష్యులను పట్టుకొనిరి. వారు అనేకమంది నవాబుల యిండ్లలో వస్తువులు దొంగిలించిరి [illegible] అట!

ఖేదములు

... ... తెలుపాయి.

ఇట్లు సామ్యవాద విషయమునను, మంత్రి పదవి స్వీకారవిషయమునను తనకును అధిక సంఖ్యాకులగు ఇతర కాంగ్రెసు నాయకులకును భేదములున్నను, జవహర్లాలుగారు సామ్యవాదమును ఇతరులు బలాత్కారముగ అంగీకరించవలెనని కోరుటలేదనియు, ఇప్పుడు సామ్రాజ్యతత్త్వము అంతమొందించి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము పొందుట అవశ్యముగ నెంచి పనిచేయువారిలందరును భేదములను గొప్పగ నెంచుకొనక ఐకమత్యములో పనిచేయువట్లు మాటుటకు తాను సంతోషముతో తోడ్పడగలవనియు జవహర్లాలుగారు చెప్పుచు ఇట్లనిరి. "పూర్వము కాంగ్రెసు భిన్నాభిప్రాయములనేకములను అసామాన్య సూత్రముచే (స్వాతంత్ర్యాదర్శము) బంధించు విశాల సంస్థగానుండెను. ఇకమీదటకూడ ఆ అభిప్రాయభేదములు మునుపటికంటె గట్టివైనను, అవిఅట్టి ఐకమత్యముతోనే యుండవలెను."

ముగింపు

ముగింపునకుముందు గాంధిమహాత్మునికి వందనములర్పించుచు జవహర్లాలుగారు ఇట్లుచెప్పిరి: "మనము పూనిన స్వాతంత్ర్య ప్రతిజ్ఞను ఇంకను తీర్చవలసియున్నది. మరల వారు తమ వివేకయుతమైన సలహాతో మనలను నడుపుదురో యనకై మనము కోరుకొనియున్నాము." ముగించుచు జవహర్లాలుగారిట్లు చెప్పిరి: "మనకు స్వాగతము చెప్పుచుండిన భూమి మనకింకను దూరముగనుండవచ్చును. మనమింకను నుదారులగుండా అలయుచు సొలయుచు నడువవలసివచ్చును. కాని మనమెన్నెన్నియో చెప్పరాని బాధలు, కష్టములు, దుఃఖములు అనుభవించినను చావలేకను ఎవడుచంపగలడు? ఎన్నెన్నియో సాహసకార్యములు చేసిన భారతీయ ఉత్సాహమును అణచుట కెవడు సాహసించగలడు?"

లక్ష్మీఫిలిమ్సు, లిమిటెడువారి ద్రౌపదీ మానసంరక్షణములో నొక దృశ్యము

దుర్యోధన భానుమతులు.

దుర్యోధనుడు: బి. రాఘవాచార్యులుగారు, భానుమతి: శ్రీమతి పద్మావతి దేవిగారు.

హి. ఘ. ప. నిజాం స్టేటు రైల్వే

—:o:—

ప్రకటన

—:o:—

1936 మే 1 వ తేదినుండి నెం. 5 రు. ఎగువ గ్రాండు ట్రంకు ఎక్స్ప్రెసు బెల్లంపల్లివద్ద ఆగుట

—:o:—

1936 మే 1వ తేది శుక్రవారమునుండి నెం. 5 రు ఎగువ గ్రాండుట్రంకు ఎక్స్ప్రెసుబండి బెల్లంపల్లివద్ద ఒక నిముషము ఆగును. అప్పటినుండి రామగుండములో నిలుపకయే పోవుచుండును—నెం. 5 రు ఎగువ, నెం. ౬ రు దిగువ గ్రాండుట్రంకు ఎక్స్ప్రెసుబండ్ల రాకపోకల కాలములలో కాజీపేట బల్హార్షా మధ్య కొద్దిగా మార్పుచేయబడును.

రాకపోకల వేళల పూర్తి వివరములకు 1936 మేనెలలో ప్రచురింపబడు పాకెట్ టైంటేబిలులోగాని, లేక స్టేషన్లలోని కాలనిర్ణయ పట్టికలోగాని చూడుడు.

సికింద్రాబాదు—దక్కన్
తేది, ఏప్రిలు 15, 1936

ఏ. డబ్ల్యు. వాట్సన్,
చీఫు ట్రాన్సు సూపరింటెండెంటు బదులు
(ఆజ్ఞవలన)

లక్నో కాంగ్రెసు విషయనిర్ణయ సంఘ సమావేశము

కార్యనిర్వాహక సభవారి తీర్మానములు విజయము పొందుట

స్థాయి సంఘ సభ

ఏప్రిల్ ౯ వ తేదీనాడు మధ్యాహ్నము ౨-౩ గంటలవేళ వేడిగాడ్పులు ప్రచండముగ వీచుచుండ విషయనిర్ణయసభ మండపములో క్రొత్తగ నెన్నుకొనబడిన కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభ సమావేశమయ్యెను. సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిన ౨౦౦ మందిలో ౩౦ మంది మాత్రమే హాజరైరి. బెంగాలు రాష్ట్రమునుండి కొందరు ఇంకను రాలేదు. కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుడగు యమ్. యన్. మైత్రగారిని ఈ లక్నో సభకు బెంగాలు రాష్ట్రము ప్రతినిధిగ నెన్నుకొనినట్లు కాంగ్రెసు అధ్యక్షునికి తెలియవచ్చినవలన మైత్రాగారు ప్రేక్షకుడుగ హాజరుకావలసివచ్చెనట. [illegible] శ్రీమతి సరోజినిదేవి, కమలాదేవి ఛటోపాధ్యాయ, శ్రీమతి రుక్మిణిలక్ష్మీపతిగార్లు స్త్రీసభ్యులు. బాబు రాజేంద్రప్రసాదుగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

కార్యక్రమము.

మొదట మద్రాసులో జరిగిన కార్యక్రమము నిర్ధారించబడిన తరువాత జమాఖర్చు లెక్కలు ఆమోదించబడెను. పిమ్మట ౧౯౩౪ సం॥ అక్టోబరునుండి ౧౯౩౬ సం॥ మార్చివరకు కార్యదర్శి నివేదిక సమర్పించబడెను. సోషలిస్టు అగు స్వామి సంపూర్ణానందుగారు నివేదికను గూర్చి ఆలోచించనిదే ఆమోదము తెలుప వీలులేదని ఆక్షేపించెను. అందులో వివాదాస్పదములుగల అనేక యంశములున్నవనిరి. ఉదాహరణార్థము నివేదికలో ఉపసమితుల [illegible] తెలుపబడకపోవుట విచారకరమనిరి. కార్యదర్శియగు కృపాలనిగారు సమాధానమిచ్చుచు నివేదికలో కాంగ్రెసు సంస్థకు అనుబంధములుగ అంగీకరించబడిన సంఘముల విషయము పేర్కొనబడుననిరి. రాజేంద్రప్రసాదుగారు జవాబిచ్చుచు నివేదికను సమర్పించవలసినది శాస్త్రమై యుండుటచే అది అర్పించబడిన [illegible] కాని వెంటనే దాని నామోదించవలెనను నిర్బంధము లేదనియు, రాబోవు స్థాయిసంఘ సమావేశమువరకు నివేదికనుగూర్చిన చర్చను ఆపియుంచవచ్చుననియు సూచించిన తర్వాత ౧౭ మంది ఆపియుంచుటకు సమ్మతించిరి ౧౩ మంది అందుకు ప్రతికూలురైరి కనుక ఆపియుంచవలెనను తీర్మానమే ఆమోదించబడెను.

అధ్యక్షులజాయిజా

అంతటితో స్థాయి సంఘకార్యక్రమముపూర్తియాయెను. ఇక లక్నో కాంగ్రెసుకై [illegible] విషయనిర్ణయసభగా మారవలెనని బాబురాజేంద్రప్రసాదుగారు చెప్పిరి. పిమ్మట రాజేంద్రప్రసాదుగారు జవహర్లాలుగారికి అధ్యక్షపీఠము నొసంగి గత వత్సరము తనతో కూడపనిచేసిన కాంగ్రెసు ఉద్యోగులనుండి సెలవుగైకొనిరి. స్వామి సంపూర్ణానందుగారు రాజేంద్రబాబుయొక్క నిష్పక్షపాతత్వమును, అబుల్ కలాం ఆజాద్ గారు, [illegible] దేశీయులకాల నిరుత్సాహ [illegible] దీయున్న సమయములో దేశమంతటను తిరిగి కాంగ్రెసుకు నూతన జీవము నొసంగియుండుటను మెచ్చుకొనిరి. రెండవ యంశమునే సరోజినీదేవియు మెచ్చుకొనిన తర్వాత జవహర్లాలుగారు [illegible] కృతజ్ఞత [illegible].

తీర్మానములు

(౧) [illegible] సంఘమువారు కొందరు [illegible] దేశీయ నాయకుల స్మరణనుగూర్చి గావించిన తీర్మానమామోదించబడెను.

[౨] సామ్రాజ్య తత్వప్రేరితులై బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు చెరసాలలోను, ప్రవాసమునందును ఇతరవిధములను నిర్బంధించిన అబ్దుల్ గఫార్ ఖాన్ మున్నగు దేశభక్తుల కష్టములయెడ సానుభూతి తెలుపు తీర్మానము అధ్యక్షునిచే ప్రతిపాదించబడి ఆమోదించబడెను.

[౩] సుభాష్ బోసుగారి నిర్బంధమునకు [illegible] కలిగినట్లు తెలుపు తీర్మానమును కూడ అధ్యక్షుడే ప్రతిపాదించెను. తీర్మానమును గూర్చి ఉపన్యసించుచు జవహర్లాలుగారు వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమును రక్షించవలెనని [illegible] పలువురు ప్రభుత్వమునందు ప్రధానవ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమును [illegible] ఇది [సుభాసుగారి అరెస్టు] వ్యక్తము చేయగలదు. ఎడతెగని నిర్బంధములవలన [illegible] ములుకూడ ప్రతిఘటించుచు మార్గము [illegible] ప్రభుత్వమువారు [illegible]." అని హెచ్చరిక [illegible]. ప్రభుత్వమువారి హెచ్చరికను లక్ష్యముచేయక దేశమునకు [illegible] జవహర్లాలుగారికి ముందుగా [illegible] జవహర్లాలుగారు త్వరపడవలదని మొదట జవాబిచ్చిరట. కాని మరల ఆలోచించుకొని సాధ్యమైనంత త్వరలో రమ్మని [illegible]. అజాబు చేరకముందే బోసుగారు [illegible] నుండి [illegible] దేరినట్లు [illegible] సందితము సూచించెను.

తీర్మానము ఆమోదించబడెను

(౪) [illegible] స్వాతంత్ర్యము నశించుటకై ప్రభుత్వమువారు [illegible] చర్యలు [illegible] ములను [illegible] తీర్మానమును ఢిల్లీలో కార్యనిర్వాహక సభవారు [illegible]. దానికి [illegible] చిన్న విషయముచేర్చి జవహర్లాలుగారు ప్రతిపాదించిరి. [illegible] శాసనము, [illegible] శాసనము." — ఈరెండు [illegible] ప్రయోగించుటయే అసమ్మతి తెలుపుచున్నది.

తీర్మానము ఆమోదించబడెను

(౫) కాంగ్రెసులో సామాన్యజనము [illegible] అధికముగా నెన్నుకొనగా కాంగ్రెసు వ్యవహార నిర్ణయమందు తమ అధికారమును వినియోగించునట్లు చేయుటకును, కాంగ్రెసు కార్మిక కర్షక సంఘములతో ఇప్పటికంటె ఎక్కువ దగ్గర సంబంధముండునట్లు చేయుటకును, భారతదేశ స్వాతంత్ర్యాభిలాషులును, సామ్రాజ్య తత్వ విరోధులును అందరును ఒకటై పనిచేయుటకును — తగిన ఏర్పాటుల విధముల సూచించుటకై బాబు రాజేంద్రప్రసాదు, జయరాందాస్ దౌలత్ రాం, జయప్రకాశ్ నారాయణగార్లతో కూడిన ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయు తీర్మానమును ఆచార్య కృపాళనిగారు ప్రతిపాదించిరి. ఈ కమిటీవారు ౧౯౩౬ [illegible] లోగా స్థాయిసంఘమునకు తమ నివేదిక అర్పించవలెను. అంతట రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘముల అభిప్రాయములకై ఆ నివేదిక పంపబడును.

ఆ అభిప్రాయములనుబట్టి స్థాయిసంఘము వారు తీర్మానముచేసి ఆ తీర్మానమును రాబోవు సంవత్సరపు కాంగ్రెసుకు తెలిపెదరు.

సోషలిస్టుల ప్రతిఘటన

ఈ తీర్మానముపై తలవని తలంపుగా దిగ్భ్రాంతులగు నాయకులనుండి తీవ్రమైన పరస్పర ప్రతికూలాభిప్రాయములుగల ఉపన్యాసములు

౧౦ వ పేజీ చూడుడు.

లక్నో కాంగ్రెసు విషయ నిర్ణయ సంఘ సమావేశము

(౧ వ పేజీ తరువాయి.)

[illegible] ను. ఈ సంస్థాపన యొక్క పట్వర్ధన [illegible] లో కార్మిక కర్షక సంఘములకు ప్రాతినిధ్యమును కల్పింపవలెను. [illegible] సభలో ప్రారంభమయ్యెను. ఇది సోషలిస్టుల సవరణ. ఈ సూచన జవహర్లాలు గారికి అంగీకారమే యుండెను. కాని అధిక సంఖ్యాకులకు సమ్మతము కాలేదనిపించె. [illegible] సవరణను [illegible] కాంగ్రెసు సోషలిస్టులు సమర్థించిరి. స్వామి సహజానంద, కమలాదేవి ఛటోపాధ్యాయ, శ్రీ [illegible] స్వామి సంపూర్ణానందగార్లు, కార్మిక కర్షకులు తమ కష్టనిష్ఠురములను కాంగ్రెసు సభద్వారా చెప్పుకొనవలెను అని చెప్పిరి. కాంగ్రెసు సభవారె కార్మిక కర్షక సంఘములను ఏర్పాటుచేసి వాటి ప్రతినిధులు కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘములో నుండునట్లు చేయవలెనని కోరిన వారనిరి. ఈ సవరణ నామోదించినచో కాంగ్రెసు సభవారు తమ విషయమై విచారించుచున్నారని కార్మిక కర్షకులు సంతోషపడుదురని నొక్కి పలికిరి. సవరణను ప్రతికూలముగ ఉపన్యసించిన వారలలో నారిమన్, అవినాశిలింగం చెట్టి, జయరామదాసు దౌలత్‌రాం, బాబు రాజేంద్రప్రసాదు, ఆచార్య కృపాలాని గార్లు ముఖ్యులు. నారిమన్ గారు సవరణ నామోదించు ఏర్పాటు కొరకు తగిన సమయము రాలేదనిరి. కమలాదేవి ఛటోపాధ్యాయగారు ఎంతకాలము సమయము రాలేదని యాక్షేపించుట అని వ్రాశాడిరి. రాజేంద్రప్రసాద్‌గారు ఇప్పుడుండు పద్ధతిని అన్ని తెగలవారును చెడుటకు వీలుండగా కార్మిక కర్షక సంఘములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నొసగుటచే వారి ప్రాబల్యము హెచ్చును. ఇంతటి సాధ్యాసాధ్యములవిచారించకయే విశేషగా కార్మిక కర్షకులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసగవలెనని సవరణ కట్టుబాటు చేయుచున్నది గనుక దానిని ఆమోదించుటలో జాగ్రత్తయని హెచ్చరించిరి ఇపుడే ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమంగీకరించి తీరవలెనని సవరణ కోరుటలేదనియు, అవిషయమై విచారణ చేయవలెనని మాత్రమే అది సూచించుచున్నదనియు జవహర్లాలుగారు తమయభిప్రాయము తెలిపిరి. కార్మిక కర్షకులు ఇప్పుడు తమలోనుండి గాక యితరులను తమ ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొనుచున్నారు. ఇందువల్ల కార్మిక కర్షకులపై ఇతరుల ఆధిక్యత హెచ్చుచుండ [illegible]. అది తొలగుటకే ఈసూచన చేయబడినదని సంపూర్ణానంద గారనిరి. బాబు పురుషోత్తందాస్ టాండన్ గారు ఇట్టిసూచనలు చేయువారు కార్మిక కర్షక సంఘముల నేల అవిధముగ హెచ్చరించక [illegible] పోవుదారే నని ఎద్దేవా చేసిరి. జయరాం దాసు దౌలత్‌రాంగారును సాంఘిక వాదుల వల్లనో కార్మిక కర్షక జనులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మివ్వబడునని ఎత్తి పొడిచిరి. ఈ ఎత్తిపొడుపునకు సోషలిస్టు సభ్యులు అత్యంతయు అప్రస్తుత ప్రసంగమని యాక్షేపించిరి గాని మరేమియు లేదు. తుదకు పట్వర్ధనుగారి సవరణ ౧౨౫ -౧౬౬ ఓట్లతో నిరాకరించబడెను. కార్యకారిణీ సంఘమువారి తీర్మానము విచారిత కార్యకారిణీసంఘము ద్వారా స్థాయిసంఘమునకర్పించబడవలెనను చిన్న మార్పుతో ఆమోదించబడెను.

విదేశాంగ శాఖ

అంతట సభవారు ఫలాహారముకొరకు లేచిపోయిరి. మరల వచ్చినతర్వాత కాంగ్రెసుకు విదేశాంగశాఖ యొకటి ఉండవలెనను విషయమును గూర్చి కార్యకారిణీసంఘమువారు గావించిన తీర్మానము చర్చలేకయే ఆమోదించబడెను. ఈ తీర్మానము కాంగ్రెసు తన కార్యకారిణీ సంఘము ద్వారాను, జనరల్ సెక్రెటరీ ద్వారాను, యింకను ఈ విషయమున ప్రత్యేకముగా నియామకంబు చేయబడిన యుద్యోగుల ద్వారాను విదేశముల లోని భారతీయులతోను, ఇతరుల అంతర్జాతీయ కార్మికకర్షక సంస్థలతోను సంబంధములేగింటిము లోని కావాడుకొనవలెనని కోరుచున్నది.

ప్రపంచశాంతి మహాసభ

రొమెయిన్ రోలెండు గారు జనీవాలో రాబోవు సెప్టెంబరులో జరుగనున్న అఖిల ప్రపంచశాంతి మహాసభకు ప్రతినిధులను పంపవలసినదని కాంగ్రెసుకు లేఖ వ్రాసియుండిరి. దానినిగూర్చి ఆలోచించి ప్రజాతంత్ర స్వాతంత్ర్యము ఉండవలెనను సిద్ధాంతముపై శాంతిని స్థాపించుటకు కృషి చేయుచున్న ఈ మహాసభకు కాంగ్రెసువారు హృదయపూర్వకముగా తోడ్పడగలరనియు, ప్రతి జాతికిని స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించుటవల్లను, యుద్ధకారణములు తొలగించుటవలనను ప్రపంచమున నిజమగు శాంతి ఏర్పడగలదనియు అభిప్రాయముగల తీర్మానమును చేసియుండిరి. ఆతీర్మానము ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడెను.

యుద్ధములో పాల్గొనగూడదు

సామ్రాజ్య భారతీయులు తమకు నష్టకరము కాము లాభకరమునుగా తోచినచేలప్పు యుద్ధములో పాల్గొనరాదు అని చేసేయుటకు హెచ్చరిక జేయు తీర్మానమును జవహర్లాలు గారు చర్చకుపెట్టిరి. సామ్రాజ్య తృష్ణచే ప్రేరితము లయిన దేశముల కేకములు అవలంబించుచున్న ప్రవర్తనము త్వరలో గొప్పయుద్ధము రావచ్చునని సూచించుచున్నదనియు, అట్టియుద్ధములో ఇంగ్లండు తరపున ఇండియా యుద్ధములో చేరవలెనని కోరుట సహజమనియు, అట్టియుద్ధములో ఇండియాకు నష్టకరమనియు ఆతీర్మానము సూచించుచున్నది. సోషలిస్టు నాయకురాలగు శ్రీమతి కమలాదేవి ఛటోపాధ్యాయ గారు ఆతీర్మానమునుగురించి ఉపన్యసించుచు, సోషలిస్టు పక్షమువారు చాలకాలమునుండి ఇట్టితీర్మానము కాంగ్రెసుచేత ఒప్పింపజేయుటకు విశ్వప్రయత్నములు చేసి విఫలులైనతర్వాత ఇపుడు కార్యకారిణీ సంఘమువారు స్వయముగ నిట్టితీర్మానమును గొనివచ్చినందుకు సోషలిస్టులు సంతోషములు చెలిరి. సోషలిస్టులు ఈ తీర్మానమునకు సవరణ చేయుటయు ప్రతిపాదించకయే ఆమోదింతురనిరి. కాని తీర్మానములో లేని పెంపెంపులను సోషలిస్టులు చెప్పదలచిరమదు, కమలాదేవిగారు (౧) ఈ తీర్మానము యొక్క భావమును దేశమందంతటను విస్తృతముగా ప్రచారము గావించవలెననియు, (౨) యుద్ధము సంభవించుచో, దానివల్ల భారతీదేశము యెంతలాభము రాబట్టుకొనుటకు వీలున్నదో అంతి లాభమును రాబట్టవలెననియు. సామ్రాజ్య తృష్ణగల ఇంగ్లండు తన అవసరములకొరకు యుద్ధములో భారతీయుల ధన ప్రాణములను వినియోగించకుండ ముందుగా దేశములో ప్రచారము చేయుట అవసరమనియు చెప్పిరి. తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

విదేశ భారతీయుల కడగండ్లకై విచారము

విదేశములలో భారతీయుల గౌరవమునకును, వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమునకును, ఆస్తి హక్కులకు కలుగుచున్న భంగమునకై విచారపడుచు, ఈవిషయములో ఆయాదేశముల ప్రభుత్వములును, ఇంగ్లాండు ప్రభుత్వమును పూర్వముచేసియుండిన వాగ్దానములు నిర్వహించనందుకు విచారించుచు, అబాధితులగు భారతీయులయెడ సానుభూతి ప్రకటించు తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడెను. ఆభారతీయుల కష్టములు తీర్చుటకు కాంగ్రెసు సర్వశక్తుల సాయము చేయగలదని తీర్మానములో వాగ్దానముచేయ గలదు.

౧౧ వ పేజీ చూడుడు.

న్యాయవాదులతరఫున

౧౩౪౬, ౧౩౪౭ ఫసలీల కొరకు శాసన సభా సభ్యుల ఎన్నికలు

గడచిన ఎన్నికలపరిమితి ఆబాన్ నెల ౧౩౪౫ ఫ. అంతములో ముగిసిపోవును. రాబోవు రెండుసంవత్సరములకొరకు ఇద్దరు న్యాయవాదుల ఎన్నిక జరుగుట అవసరమైయున్నది. ఇట్టి ఎన్నికలుకూడ ఆబాన్ నెల ౧౩౪౫ ఫ. ఆఖరువరకు జరుగును. ఈ ఎన్నికలకై క్రింది సంతకముచేసిన మేము

మౌల్వి అబ్దుల్లాపాషా, బి.ఏ.ఎల్ ఎల్.బి., హైకోర్టు వకీలు
పండిత వేంకట రంగారెడ్డి, హైకోర్టు వకీలుగారలు

తగినవారలని విశ్వసించుచున్నాము. కావున తమ అమూల్యమగు అభిప్రాయముల నొసంగి వారల నెన్నుకొని తమ సోదరబృందముయొక్కయు, దేశముయొక్కయు సేవకై వారిల కవకాశము కలిగించుటకై న్యాయవాదసోదరులందరిని ప్రార్థించుచున్నాము.

౧. దిక్‌బహదర్ ఎస్. అరవముదు అయ్యంగారు, ఎం.బి.ఇ., బి.ఏ. బి.ఎల్.	౧౭. బాలాప్రసాద్ హైకోర్టువకీలు
౨. మొహమ్మదు మైజుద్దీన్ అడ్వొకేట్	౧౮. గణపతిరావు దేశపాండ్యా ,,
౩. గోపాలరావు బోరు ... ప్రకర్ అడ్వొకేట్	౧౯. ఖాజీమొహమ్మదు ఫయ్యాజుద్దీన్ ,,
౪. కాశీనాథరావు వైద్య, ఎం. ఏ, ఎల్. ఎల్. బి. అడ్వొకేట్	౨౦. అబ్దుల్ ఖవీ ,,
౫. ఉబాదాసరావు అడ్వొకేట్	౨౧. మనోహర్‌ప్రసాద్ బి ఏ.ఎల్.ఎల్.బి.
౬. మీరా అహమద్ అలీఖాన్ అడ్వొకేట్	౨౨. దామోదరరెడ్డి బ్యారిస్టర్ అట్‌లా
౭. రామచంద్రనాయక్, ఎం. ఏ., బ్యారిస్టర్ ఎట్‌లా	౨౩. గోవిందరావునానల్ హైకోర్టువకీలు
౮. మొహమ్మద్ రఫీఉద్దీన్ జునేది అడ్వొకేట్	౨౪. సయ్యదుఖమర్ హసన్, ఎం. ఏ., ఎల్.ఎల్.బి. హైకోర్టువకీలు
౯. మొహమ్మదు ఖలీలుజమాన్ సిద్దిఖీ బ్యారిస్టర్ అట్‌లా	౨౫. మీరా అక్బరుఅలీఖాన్ బి. ఏ. ఎల్.ఎల్.బి. బ్యారిస్టర్ అట్‌లా
౧౦. మహమూదుఅలీ చేలపూరి అడ్వొకేట్	౨౬. బి. రామకృష్ణారావు బి. ఏ. ఎల్.ఎల్. బి. హైకోర్టువకీలు
౧౧. శ్రీపతిరావు, బి. ఏ, ఎల్.ఎల్.బి. అడ్వొకేట్	౨౭. వినాయకరావు కోరట్కర్ బి. ఏ., బ్యారిస్టరు అట్‌లా
౧౨. సయ్యదు సఈదుల్ హసన్ రజ్వీ హైకోర్టువకీలు	౨౮. జనార్దనరావు హైకోర్టువకీలు
౧౩. సయ్యదు సిరాజుల్ హసన్ తిరుమజీ హైకోర్టు వకీలు	౨౯. గోవిందరావు గంగాఖేడ్కరు, బి.ఏ.ఎల్.ఎల్.బి. హైకోర్టువకీలు
౧౪. ఎం. హనుమంతరావు హైకోర్టువకీలు	౩౦. శ్రీనివాసరావుశర్మ బి. ఏ. బ్యారిస్టరు అట్‌లా
౧౫. రామాచారి	౩౧. ప్రతాపరెడ్డి, బి. ఏ., బి. ఎల్. హైకోర్టువకీలు
౧౬. ఎం. లక్ష్మీనరసయ్య	౩౨. ఎం. రామచంద్రరావు ,,
	౩౩. మొహమ్మదువసీ
	౩౪. జహాంగీరుఅలీ బి.ఏ.ఎల్.ఎల్.బి. హైకోర్టు వకీలు

లక్నో కాంగ్రెసు విషయ నిర్ణయ సంఘ సమావేశము

౧౦వ పేజి తరువాయి.

నియమావళిలో మార్పులు

తర్వాత సభవారు నియమావళిలో మార్పులనుగూర్చి చర్చించిరి. [౧] ఇకముందు కాంగ్రెసు సమావేశము డిసెంబరులో జరుగవలెనని మార్పును ప్రతికూలురులేకయే ఆమోదించిరి. ఈమార్పుయొక్క ఆవసరమును తెల్పుచు పట్టాభిసీతారామయ్యగారు కాంగ్రెసు శాసన సభా ప్రవేశమునకు ఒడంబడినదిగనుక, మార్చినెల అనుకూలము కాదనియు, డిసెంబరులో ఈ చిక్కు లేదనియు చెప్పిరి. ౪౫ ఏండ్లనుండికూడ కాంగ్రెసు వార్షికసమావేశము డిసెంబరులోనే జరుగుచుండెను. ఇటీవల లక్నో కాంగ్రెసు మాత్రము మార్చిలో జరిగెను. [౨] కాంగ్రెసువారు పెట్టిన రాష్ట్రముల యొక్క పేర్లలో కొన్ని మార్పులు ఆమోదించబడెను. ఇంతవరకు మధ్యరాష్ట్ర మరాఠీ యనబడునది ఇప్పుడు నాగపూరు రాష్ట్రమని పిలువబడుటకు ఆమోదింపబడెను. సంయుక్త రాష్ట్రమును "హుభాయి హింద్" అని వ్యవహరించవలెనని ఆరాష్ట్ర ప్రతినిధి చేసిన సూచనను జవహర్లాలుగారు ఆమోదించిరి. మొదటఓటులో ౨౦మందిఅనుకూలురును, ౧౬మందిమాత్రమే ప్రతికూలురును ఉండిరి. కాని అవినాశలింగ చెట్టిగారు అసలరంము యొక్క అర్థము తెలిసికొనకయే చాలమంది ఓటుచేసిరనియు, కావున మరల ఓటుకుపెట్టవలెనని యు కోరిరి. జవహర్లాలుగారు మరల ఆ సూచనను ఓటుకుబెట్టగా ౨౭మంది ప్రతికూలురు, ౨౫మందిమాత్రము అనుకూలురగుటచే రెండవ వోటింగులో ఆసవరణ ప్రతిపాదనము నెగ్గలేదు. విదర్భదేశమని బీహారురాష్ట్రము యొక్క పేరు మార్పించుటకు ఆరాష్ట్ర ప్రతినిధి చేసిన ప్రయత్నమును నిష్ఫలమయ్యెను.

[౩] నియమావళినుండి రాష్ట్రీయకేంద్రముల పట్టికను తొలగించుటకును, ఇపుడుండు కేంద్రములను మార్చుటకు కార్యకారిణీ సంఘము యొక్క అనుమతిని విధిగా పొందుటకును కార్యకారిణీసంఘము గావించినతీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

మద్రాసునుగూర్చి ఆంధ్ర తమిళ వివాదము

మద్రాసును తమ కేంద్రస్థానముగ నుంచుకొనుటకు ఆంధ్రకాంగ్రెసును, తమిళకాంగ్రెసును చేసినయత్నములను గూర్చి పాంబమూర్తి విశ్వనాదంగార్లు తెల్పిరి. కాని కార్యకారిణీ సంఘ తీర్మానమే ఆమోదించబడెను.

కాయ కష్ట నిబంధన తొలగుట

కాంగ్రెసు కమిటీలలో సభ్యులగువారు కాంగ్రెసుకొరకు కాయకష్టము చేయవలెనను నిబంధనను రద్దుపరచవలెనని అందరుఏకగ్రీవముగ నామోదించిరి. పిమ్మట సోషలిస్టు సభ్యుడగు పట్వర్ధనుగారు కాంగ్రెసుకమిటీలలో సభ్యులగువారలకు ఖద్దరునిబంధనగూడ తొలగించవలెననిరి. కాంగ్రెసుసందేశము ఖద్దరు కట్టనివానికిగూడ ప్రాకిపోయెననియు, అందుచే కాంగ్రెసుకమిటీలలో సభ్యులు, కాగోరువారందరు ఖద్దరు కట్టుకొనవలెనని విధించుట అయుక్తమనియు, ప్రస్తుతమునందు అనేకములు గలవనియు, అట్టిచోట్లవారికి ఈనిబంధన అడ్డముగనున్నదనియు పట్వర్ధనుగారి అభిప్రాయము. ఖద్దరునెక్కువ అందుచే దానిని నిర్బంధముగ నొనరించవలెనని టీకవారిమీద అన్యాయముఅని సహజానందగారు చెప్పిరి. ఖద్దరువలన చేకూరగలసిన ఫలితము లిదివరకే చేకూరెను. ఇప్పుడది లాభకరము కాకపోవుటయేగాక దీనిబలముకష్టకరముగనున్నదని కమలాదేవి ఛటోపాధ్యాయగారనిరి. ఈఆక్షేపణలకు శేఠ్ గోవిందదాసు ఆచార్యకృపాలినీ, జయరాందాసుగార్లు జవాబిచ్చుచు ఖద్దరునుండక పోయినచో కాంగ్రెసు ఇన్ని పన్ను ఖద్దరునుపట్టుకొని ప్రాకులాడినదంతయు బుగ్గిలోకలిసిపోవుననియు, కాంగ్రెసువారలకు కాంగ్రెసులో చేరనివారలకుగల భేదమును గ్రామస్థులకు ఖద్దరే తెల్పుచున్నదనియు, ఖద్దరు కట్టుకొనుట గ్రామములలో రాటములను త్రిప్పు గ్రామస్థులకు ఆదాయము కలిగించుటయేయనియు, ఈనిర్బంధమైనను కఠినముల సభ్యులకాలేదనియు, కాంగ్రెసుకమిటీలలో సభ్యులైనవారలకుమాత్రమే గలదనియు చెప్పిరి. తుదకు ఖద్దరునిబంధన తొలగించవలెనను ప్రతిపాదన ఓడెను.

ఈ గవర్నమెంటు వారు విషయనిర్ణయ సభవారు ఆమోదించిన తీర్మానములన్నింటిని, యుద్ధములో పాల్గొనరాదను తీర్మానముదప్ప, మహాసభలో ప్రతిపాదించవచ్చునని ఆమోదించబడెను. రాత్రి ౧౧ గంటలకు సభ లేచెను.

* * * *

మంత్రిపదవీ స్వీకరణపై దీర్ఘచర్చ

క్రొత్త రాజ్యాంగము క్రింద మంత్రిపదవుల స్వీకరించవచ్చునా కూడదాయను విషయమై కార్యకారిణీ సంఘమువారు గావించిన తీర్మానమును గూర్చి ౧౦ ఏప్రిలునాడు మధ్యాహ్నము విషయ నిర్ణయ సభలో నాలుగు గంటలకాలమున్న, ౧౧ ఏప్రిల్ నాడు ౧౦ గంటల కాలమున్న దీర్ఘచర్చజరిగెను. చర్చలో ౩౨ మంది సభ్యులు పాల్గొనిరి. సోషలిస్టులవి అయిదు సవరణలుగాక ఇతరులవి మరినాలుగు సవరణలు ఇందులో బాబూరాజేంద్ర ప్రసాదుగారు మూలనిర్ణయమును ఉపపాదించి నపిమ్మట ఉపపాదించుటతో మొదటిరోజు సమయముగిసెను. రెండవరోజు చర్చలు జరిగెను. సేట్ గోవిందదాసుగారు మంత్రిపదవీ స్వీకారసమస్యను ఇప్పుడు వదలివేసినను, రాష్ట్రీయశాసనసభలకు ఎన్నికలు జరుగుటకు పూర్వము అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిర్ణయము గావింపవలెనని సవరణద్వారా సూచించిరి. చర్చలన్నియు జరిగిన తర్వాత రెండవరోజు ఓటింగులో ఈ సూచన ౭ ఓట్లతో ఓడెను. రాజేంద్రప్రసాదు గారు ఉపపాదించిన మూలతీర్మానములో ఇపుడు పార్లమెంటువారు చేసిన నూతన రాజ్యాంగము నిరాకరింపబడుటయు, క్రొత్తరాజ్యాంగమును భారతీయులకు యిష్టనుసారముగాని యేర్పరచుటకు ప్రజల ప్రతినిధులతో గూడిన మండలి నేర్పరచుటయు గలవు. కానీ అమృతలాల్ సేట్ గారు అనుమండలిలో సంస్థాన ప్రజల ప్రతినిధులుగూడ నుండవలెనని సూచన చేసిరి. ఇదియు మఱుసటిరోజు వోటింగులో ౭౮-౩౪ ఓట్లవారతో ఓడెను. పార్లమెంటరీ బోర్డును రద్దుచేయరాదని అవినాశలింగంచెట్టిగారు సవరణ సూచించిరి. కాని రెండవరోజు ఓటును పెట్టవలసిన అవసరములేకయే చెట్టిగారు ఆ సవరణను ఉపసంహరించుకొనిరి. ఇక్కె మొదటిరోజు శాసనసభా ప్రవేశమునే నిషేధించు ఉద్దేశ్యముతో బాలకృష్ణశర్మగారు చేసిన సూచనయు మరునాడు ఓటింగులో రెండు అనుకూలములైన ఓట్లతో ఓడెను. సోషలిస్టు పక్ష సభ్యులలో సంపూర్ణానందుగారును, కమలాదేవిఛటోపాధ్యాయ గారును ప్రతిపాదించిన సవరణల అర్థము ఒకటే. మంత్రి పదవులను స్వీకరించుట ఫలికిరాదు అనియే వాటిభావము. ఇందు మరునాడు సంపూర్ణానందు గారిది ౪౫-౮౦ ఓట్లవారితోను కమలాదేవిది ౪౪-౮౩ ఓట్లవారితోను ఓడెను. తుదకు బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు ఉపపాదించిన మూలతీర్మానము ౮౫-౫౫ ఓట్లతో విజయముపందెను. ఓటుకు చాలామంది తటస్థులుగనుండిరి.

జవహర్లాలుగారి అభిప్రాయము

రెండవరోజు ఈచర్చముగ్గులో పండిత జవహర్లాలుగారు లేచి మంత్రిపదవీ స్వీకారవిషయము ఇపుడు చేయవచ్చునా కూడదాయనునది అప్రధానమైన విషయమునియు, కావున దానికై ఒకరిసదుద్దేశ్యముల నొకరు శంకించుకొని కాంగ్రెసులో చీలికలు కల్పించరాదనియు, శాంతముగా పరిష్కరించవలెననియు చెప్పిరి. ఈ సమస్య విషయమై తన అభిప్రాయముచెప్పుచు, ఈ విషయమునగల రెండు దృక్పథములను సంస్కరణములను వాంఛించు దృక్పథమునియు, విప్లవముతో సమానముగు మార్పునుకోరు దృక్పథమనియు పేర్కొనవచ్చుననిరి. "సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమేమనలక్ష్యమైనచో,...... సంస్కరణవాంఛను స్పష్టిచేయు మఱో సెఖరిషజలయందు వ్యాసంచనందున ప్రయత్నించుట అవసరము. పదవుల నంగీకరించవలయునను వాదమున సంస్కరణల వాంఛనిగూఢమైయుండె." అనిరి. ఈ విధముగ తన అభిప్రాయమిట్లు నిశ్చితమయ్యెను "ఈ సభవారు ఎట్టినిర్ణయము గావించినను కాంగ్రెసువారియందుసంపూర్ణ ఐకమత్యము వ్యాపించు విధమున పనిచేయుటకు నేను సంసిద్ధుడను." అని జవహర్లాలుగారు నొక్కి చెప్పిరి.

మొదటిరోజు ఈ మంత్రి పదవులనుగూర్చిన తీర్మానము ప్రారంభించుటకుముందు అబిసీనియాపై సామ్రాజ్యవాద జాపు తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

మంచిరాల బలోతాదారుల కడగండ్లు

ప్రతిఫలము లేకున్నను దెబ్బలుతిని పట్వారికి వెట్టి చేయవలసి వచ్చుట

తాలూకాదారుతో మొఱ పట్వారికి మొఱగోక్

ఆత్రాపుబల్దా జిల్లా, గర్బీ తాలూకాలోని మంచిరాల గ్రామపు బలోతాదారులు ఈ క్రింది విధముగా అవ్వలు తాలూకుదారు గారి వద్ద దరఖాస్తుద్వారా మొరపెట్టుకొనిరి:—

అయ్యా,

మేమీ క్రింది సంగతులను తమతో వచవిచేసికొని కష్టములతొలగించుటకై మొరపెట్టుకొనుచున్నాము తమరు శ్రద్ధచేసి మాకు న్యాయము చేయుదురని కోరుచున్నాము.

౧. సర్కారిజితీవారు పరమకారుణ్య హృదయముతో వెట్టిచాకిరి చేయకవద్దని మహా ప్రభువుగారి ఫర్మానమునరించి గష్టీ జారీచేసియున్నారు. దానిప్రకారము, హరా చేయు ఆధికారులు, బలోతాదారుతోగాని, తదితర పనివాండ్రతోగాని ప్రతిఫలము యియ్యకుండా వెట్టిచాకిరి చేయించుకొనగూడదని శాసింపబడినది. [గష్తీ మోతెమదు సర్కారు నిమార్ ౫౯ తా॥ ౩౦ అబాను ౧౩౪౨ ఫ. గష్తీనిమార్ ౭ తా॥ ౬ ఇస్ఫందారు ౧౩౪౬ ఫ మహాకిమే మోతెమదీ సర్కారు ఆలీ నేనే మార్గజారీ] అట్టివారితో ఏనైన పనితీసుకున్నపక్షమున వారికి బలోతాయిదారు ఉన్నదిగదాయని అనుకోకుండా వారికే ముందుగానే ప్రతిఫలము ఇచ్చి పనిచేయించుకోవలసినదని గట్టిఆజ్ఞకలదు.

పైవిధమున స్పష్టమగు ఆజ్ఞలు ఉండినప్పటికిని మా గ్రామపు పట్వారీ, ఈక్రింద దస్కత్ చేసిన పేదలమగు మాచేసిన జాలము చేయుచున్నాడు దెబ్బలుకొట్టిమాతోసుమాఅనవాండ్రతోను బలవంతముగా అనేకవిధములయిన వెట్టిపనులు చేయించుచున్నాడు. ఇట్టిపనులు చేసినందుకు నకపైసఅయినా మాకు యిప్పించుచు ౨౫ అర్జి దెహాస్తు ౧౩౪౭ ఫసలి ఆదివారము నాడు మంగలి సలసూరాలను యెర్రెమ్మతో బలవంతముగా యింటికి సున్నము కొట్టించుకున్నాడు. ఈపని మంగలవాళ్లు చేయవలసినది కానేకాదు. మాతో చేయించుచున్న వెట్టిపనుల తప్సీలు:—

౧. పాత్రలను, కంచములు కడిగించుట, ౨. మాటలు ముగ్గులు పోయించుట, ౩ ఇండ్లను సున్నము వేయించుట, ౪ండి విసరించుట చట్నీలు నూరించుట మొ॥ యిట్టివే ఇంకా అనేకపనులు మాతో పైనచెప్పిన పట్వారీ ప్రతిఫలము యియ్యకుండా చేయించుచున్నాడు. చేయమంటిమా దెబ్బలుకొట్టి నిదపుంశా బలాత్కారముగా పనిచేయించును. బూనుకట్టినట్టి మాపైన విపరీతముగా జులుము చేయుట యేకాక, సర్కారి ఉద్యోగులు గ్రామముకువచ్చినప్పుడు వారిని ప్రోత్సహించి ప్రతిఫలమియ్యకుండావారిపనులుకూడా చేయించుచున్నాడు. పేదసాదలమగు మేము ఈపని మూలముగా చాల కష్టములపాలయినాము. మాపొట్టకు మేము కూడు సంపాదించుకునే వీలులేకుండా దారిద్ర్యదశ అనుభవించుచున్నాము. ఈకారణముకలన మాదుఃఖస్థితిని వినుపించి తమవలన న్యాయము పొందగలమనుఆశతో తమసన్నిధికి వచ్చినాము. సర్కారువారి సహాయమును కోరియున్నాము.

౨. మరియొకసంగతి ఏమనగా ఎంతకాలపూర్వము జరిపిన ఈ పట్వారికి షికాయతుపైన మొఅత లిహాజ్ అయియుండెను. కాని అతనికి బోధ కలుగలేదు. మరల ఎప్పటికివలెనే నిర్బంధవిధానమును అమలుపరచుచున్నాడు.

కనుకనే ప్రార్థన ఏమనగా, మాయీ మొరను ఆలకించి, విచారణచేసి, పట్వారీబారి నుండి తప్పించుటకై తగిన హుకుములు జారీ చేయింపగలరు. అతనికి తగిన శిక్ష విధింపగలరు. ముందిట్టిదౌర్జన్యములు చేయకుండునట్లును, పేదసాదలమగు మేము సుఖముగాను నెమ్మదిగాను కాలముగడపుచు సర్కారువారి ఆయురారోగ్యములకై భగవంతుని ప్రార్థన చేయుచుండుటకు వీలగునట్లు ఏర్పాటులు చేయ కోరుచున్నాము.

ఈదరఖాస్తు మునసాన్న తహసీల్దారుకిచ్చిరి

* * * *

అవ్వల్ తాలూకుదారుగారు ఈబలోతాదారుల దరఖాస్తులోని మొరను సాదరముగా విని పట్వారీని వెంటనే మొఅత్తల్ చేసినారనియు, విచారణచేసి రిపోర్టు చేయవలసినదని తహసీల్దారుగారికి హుకుము పంపినారనియు తెలియుచున్నది.

నోరులేని ఈ పేదల మొరను శ్రద్ధతోవిని వెంటనే పట్వారికి శాస్తిచేసినందుకు అవ్వల్ తాలుకుదారుగారు పొగడదగియున్నారు. వీరి పద్ధతి ఇతర అధికారులకు ఆదర్శప్రాయము.

హంప విరూపాక్ష స్వామివారి నైజాం సంచారము

పైస్వామివారి సంస్థాన కార్యదర్శిగారిట్లు తెల్పుచున్నారు:—

శ్రీ జగద్గురు హంపీవిరూపాక్ష సంస్థానములో వైశాఖ శుద్ధ ౩ లు శ్రీవేదభాష్యకర్త శ్రీజగద్గురు విద్యారణ్యస్వాములవారి ఆరాధనయున్న, శు॥ ౪ లు శ్రీమహాయోగి ఆరాధనయున్న, శు॥ ౫ లు శ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్యులవారి జయంతియున్న జరుగగలవు. శిష్యులందరువచ్చి తీర్థప్రసాదమును స్వీకరించి పోగలరు. జయంతిచేసుకొని నైజాము సంచారమునకు శ్రీవారు వెళ్లగలరు.

వరంగల్లులో విద్యుద్దీపములు

విద్యుద్దీపముల తీగ మట్టెవాడలో వరంగల్లు స్టేషనునుండి ఈద్గాహారకు పెట్టబడినది. హనుమకొండలో ఈపని కొంతకాలము జరిగియుండెను. కాని యిప్పుడు ఆగిపోయినది. మట్టెవాడలో ఇటీవల దీపముల ప్రారంభోత్సవముకూడా జరిగినదని తెలిసినది. [ము. ద.]

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DECCAN

The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper for H.E.H. The Nizam's Dominions.

Vol. 10. | **Monday 20—4—1936** | **No. 94**

మంత్రిపదవులను స్వీకరించవచ్చునా, కూడదా యను సమస్యనుగూర్చి తమ అభిప్రాయమును చెప్పుచు జవహర్లాలుగారు, అది "అప్రధాన" సమస్యయనిరి. "కాని దాని నిర్ణయముచేయుటలో రెండు ప్రశ్నలును రెండు సంప్రదాయికమైన సిద్ధాంతములను దెల్పునను గుర్తింపవలెను. మంత్రిపదవులను స్వీకరించుట "బ్రిటిషు సామ్రాజ్యతత్త్వముయొక్క దయా దాక్షిణ్యములకు లోబడి చిన్నచిన్న సంస్కరణములకై యత్నించుట"యనియు, మంత్రిపదవులను దూరముగనుంచుట, "విప్లవపమానములను మార్పులకై యత్నించుట"యనియు చెప్పెరి. "సంపూర్ణముగ అద్భుతము ప్రస్తుత పరిస్థితులు మారవలెనని కాంగ్రెసు కోరుచున్నది. ఘోషించుచున్న భారతదేశములో, విప్లవ సమానమైన మార్పులకును, సంచలనమునకును అవకాశముగల ఈ ప్రపంచములో, మనము మనకర్తవ్యమును, మనచారిత్రిక లక్ష్యమును మరచి, విప్రయోజనముపై కదలక మెదలక యుండవలెనా? మనలో కొందరు అలసి విశ్రాంతిని కోరుచున్నారో, భారతీయ జనసామాన్యము, తమ శోకమునకు అనేక కారణములను, మానవమాత్రము ముఖ్యావసరములను మహాశక్తిపై తప్పని సరియగు లక్ష్యమును సాధించుటకు ప్రేరించుచుండె, మన నాయకత్వమును అనుసరింతురని ఆశకొనగలమా?"

"క్రొత్త రాజ్యాంగ శాసనముపై మండిపడి, అందులో రాజ్యాంగము నంతయు సంపూర్ణముగ నిరాకరించినతర్వాత, ఆ విధానమును అమలుపరచుటతో మన కేమాత్రముగాని సంబంధము ఉండరాదనియు, మనము సాధ్యమైనంతవరకు మరము అవిధానము ప్రకారము జరుగకుండ నాటవలెననియు చెంబనే తోచు సర్వముల కాదా? అధికారమును మంత్రిపదవులను ఈశాసనములోని షరతులప్రకారము స్వీకరించుట దాని నిరాకరణను తెలపవున్నట్టోయగును. ఆ దినే మనవిధానమనే మోసించుకొన్నవారమగుదుము."

"జాతీయ గౌరవమును, ఆత్మ గౌరవమును ఇట్టి స్థితి సహించజాలవు. ఏలనన ఇట్టి యాచించుట సామ్రాజ్యతత్త్వముచే ప్రయోగింపబడు కఠిన నిర్బంధ విధానమునకు కొండగా మనము తోడ్పడుటయే యగును. ఈకఠిన నిర్బంధ విధానమునందును, ప్రజాపీడనమందును మనము భాగస్థులమగుదుము .. .. ప్రజాప్రభుత్వముగల దేశములలోనే అధికారము లేని స్వతను పొందుట హానికరము, మనహోయుంపులను చీలదీసి వేరుగా ఇతరులకు అక్కడపెట్టబడిన అధికారములును, తాకట్టుపెట్టబడిన ప్రభుత్వమును లక్షణములుగగలిగి, మన ప్రతిపక్షులు చేసిన నియమనిబంధనలకు లొంగకీయు ప్రజాధికార సిద్ధాంతవిరుద్ధమగు రాజ్యాంగవిధానముక్రింద మరీ అన్యాయము"

మంత్రిపదవి స్వీకారమువలన వచ్చేలాభము తక్కువ, నష్టము లెక్కువయని జవహర్లాలుగారనిరి. నష్టము లెక్కువకాని క్రొత్త రాజ్యాంగమును మోసించియుండనే యుండజాలమనిరి. మంత్రిపదవీ స్వీకారముచే ముఖ్య విషయములను మాని, రాజీలు, సాంఘిక వివాదములు మున్నగు చిన్నవిషయములలో తల దూర్చుచేసికొనవలసివచ్చునని.

శాసనసభలలో కాంగ్రెసు పక్ష సభ్యులు ఎక్కువగా నున్నపుడే మంత్రిపదవీ స్వీకార

సంస్థానములను జమీందారీలను గూర్చి జవహర్లాలుగారి అభిప్రాయము

ప్రశ్న ఉదయించునది. కాంగ్రెసు పక్షసభ్యులసంఖ్య ఎక్కువగ నున్నపుడు ఉండు బలము మంత్రిపదవీ స్వీకారమువలన ఎక్కువ కాజాలదు సంఖ్య తక్కువగానున్నచో మంత్రిపదవీ స్వీకారప్రశ్నయే ఉదయించదు. ఇతరపక్షములతో మనసిద్ధాంతములకు వ్యతిరేకము లేని విషయములలో కలిసిపనిచేయవచ్చును కాంగ్రెసువారు మంత్రిపదవులను పొందుటలో తప్పులేదుగాని, అట్టి ఇతరులపై ఆధారపడి మంత్రిపదవులను స్వీకరించుటకంటె ఉపద్రవకరమేదియులేదు.

మంత్రిపదవులను స్వీకరించెదమని ముందుగా తెలిపి ఎన్నికలలో జరిగిన ఎక్కువ జయముకలుగనను వాదమును ఖండించుచు, అట్లు ముందుగా తెల్పుటవలన మంత్రిపదవీ స్వీకారముచే పొందుదగిన లాభములను పంచుకొనుటకై ఆశపడి ఇతరులు కాంగ్రెసుతో చేరవచ్చునుగాని, అది కాంగ్రెసు కోరదగనంత విశ్వాసిని ఓటర్లను లేనిపోని ఆశలుపెట్టి మోసగించినదేగాని ఓటర్లు మంత్రిపదవి స్వీకారమును వినిఓట్లు ఇవ్వజాలరనిరి.

ఇరి శాసనసభలకేక్కి ఏమిచేయవలెనో చెప్పుచు, "కొట్టి, ఒకవంక శాసనసభలలో ఉపన్యాసములచే మన కార్యక్రమ మాపోదించుటను ఒప్పుడికరీంచుచు, ఇంకొకవంక మనకు సాధ్యమైనపుడెల్ల క్రొత్త రాజ్యాంగమును సాగనీయకుండచేసి, సామ్రాజ్య తృష్ణగలవారిచే నేర్పరచబడిన ఈసంస్థలను అంతమొందించుటకై యత్నించవలెను" అని జవహర్లాలుగారు చెప్పిరి.

తుదకు జవహర్లాలుగారి అభిప్రాయములో "స్వాతంత్ర్యమునకై చేయు పోరాటము యొక్క భారము జనసామాన్యముపై పడవలెను. కొట్టి ముఖ్యముగా మనము చేయగల వికరమైన పరిమంతియు శాసనసభల వెలుపలనే గలదు. బలముశక్తి జనసామాన్యమునుండియు, వారలలో పనిచేయుటవల్లను, వారలను ఒకటిగ చేరదీసి సంఘటనము చేయుటవల్లను పొందగలము."

తర్వాత జవహర్లాలుగారు శాసన సభలలో కాంగ్రెసువక్తలు చేయుపనిని ఇప్పటివలె కొంచెమెక్కువ తక్కువగా స్వతంత్రిమగు పార్లమెంటరీ గోష్ఠులకు వదలక కాంగ్రెసు కార్యకారిణీసంఘముయొక్క వశమందేయుంచుట మంచిదని చెప్పిరి దానివల్ల కాంగ్రెసు పొత్తులో ఒకటి శాసనసభలో కాంగ్రెసువాదుల తీరు ఒకటిఉండకక లిసియుండునని. అంతేకాక శాసన సభలలో కాంగ్రెసువారు చేసినపనులను అప్పటికప్పుడు విమర్శ చేయుచు, ప్రజాభిప్రాయముయొక్క ఒత్తిడికి కాంగ్రెసుపక్షసభ్యుల వైఖరి మారునుంటొట్లు చేయుటకు అవకాశమిమ్మట కేర్పాటుచేయ దగునని సూచించిరి.

యుద్ధము

రాష్ట్రీయశాసనసభలకు ఎన్నికలు రాబోవు సంవత్సర ప్రారంభమందే జరుగునని కొందరు చెప్పుచున్నారు. "కాని ఈ ఎన్నికలు ఇంకొ ఎక్కువకాలము జరుగకుండ యుండవచ్చును లేక అసలే జరుగకుండయుండవచ్చును. క్రొత్త శాసనము దానికర్త మగు అంగాకారములో పడిపోవచ్చును. . . . మనప్రభువులు ప్రకటితలను, కార్యక్రమములను తలక్రిందులచేయుటకు యుద్ధసూచనలు సిద్ధముగా నున్నవి." అయినను మనము వానిని నమ్మకొనియుండజాలము. ఈఉపద్రవములు వచ్చినపుడు మనము తేక ఏర్పాటు చేసికొనవలసియుండును. ఫెడరేషన్ ఇప్పట్లో రానేరాదని అందరును తలచుచున్నారనియు, రాష్ట్రీయ శాసనసభలలో క్రొత్తరాజ్యాంగమును సాగనుండజేసి ఫెడరేషనును ఎండవలెనని పండితుడు హెచ్చరించెను. యుద్ధమువచ్చినతర్వాత భారతీయులు తమకు తగిన రాజ్యాంగ నిర్మాణమునుగూర్చి ఆలోచించుకొనవచ్చుననిరి.

సంస్థానములు, జమీందారీలు

ఆరాజ్యాంగము ఏమైనను సరే, "భారతీయ సంస్థానములకు భూస్వాములకను, నిరంకుశమైన ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యములుగనుండుటకు గలహక్కును ఇంకను ఉంచుటకు ఎంతమాత్రముగాని అంగీకరించజాలను. వాటి ఆయుః పరిమితిని దాటి అవి బ్రతికినవి. అందుకు విదేశీయ ప్రభుత్వము తోడ్పడినది. నిర్వహకాధికారములకుగాని జమీందారీపద్ధతికిగాని భావికాలమున స్థానములేదు. స్వతంత్రమైన భారతమాత తన బిడ్డలకెరులు దాస్యములో నుండుటయు, మానవుడైనంతమాత్రాన ఉండవలసిన హక్కులు కలిగియుండక పోవుటయు సహించజాలదు. తన శరీరమును ఏ అవయవమును ఆ అవయవముగా కోయుటకును అంగీకరించజాలదు. మనము ఏదైతే మానవభోగ్యములైన, రాజకీయ, సాంఘిక, లేక ఆర్థికహక్కులనుకోరుచున్నామో, సంస్థాన ప్రజలకును అట్టి హక్కులనే కోరుచున్నాము.

భారతదేశములో బ్రిటిషుప్రభుత్వముచే పౌరజనుల స్వాతంత్ర్యము భయంకరముగ అణచబడుటనుగూర్చి నేనింతకుముందు చెప్పియుంటిని. కాని సంస్థానములలో విషయములు అంతకంటె అధ్వాన్నముగనున్నవి. నిజముగా ఈ సంస్థానములకు తోడుగా నిలిచియున్నది బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమని మన మెరుగుదుము. కాని మన సోదరులను మన దేశీయులే అవిధముగ్గ భయంకరముగ అణచివేయుటజూచి సంతాపముకలుగుచున్నది. సంస్థానాధిపతులును, వారి మంత్రులును ఏమి చాట్లుపడినను, చేసినను అది అధికముగా ఫాసిస్టు వైఖరికి ఏమ త్రమువిన్నముకాకుండా ఉన్నది పోయిన కొలది సంవత్సరములలో వారు చేసినదంతయు మన జాతీయాశయములను ఉద్రేకముతో ఎదిరించుటయే. మంచి అభివృద్ధిలోనున్నవని తలచబడు సంస్థానములు కాంగ్రెసుసంస్థను నిషేధించుచున్నవి, మన జాతీయపతాకమును అగౌరవపరచుచున్నవి, పత్రికలనణచి వేయుటకు క్రొత్తశాసనములను చేయుచున్నవి. ఇక అభివృద్ధియందు వెనుకబడిన్నకు మొరటు స్థితిలోనున్న సంస్థానముల సంగతి ఏమని చెప్పవలెను"

సాంఘిక పరిష్కారము

సాంఘిక పరిష్కారమునుగూర్చి చెప్పుచు స్వాతంత్ర్యము లభించినదేగాని ఆసమస్య పరిష్కారము కాదనియు, ఆసమస్య బ్రిటిషు సామ్రాజ్యతత్త్వచే బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము స్థిరముగనుండుటకై కల్పించబడినదనియు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునుండి భారతదేశము తొలగినప్పుడు ఆసమస్యయే ఉండదనియు చెప్పిరి. అదియుగాక మధ్య తరగతులలోను, అంతకు పైతరగతులలోను జనులు అధికారపదవులకై ఆశించువారికి ఈసమస్య ఉత్పన్నమనియు జనసామాన్యమునకు అట్టి ఆశలేదుగనుక, వారలను ఏమతస్థులైనను బాధించు ఆర్థికసమస్య యొకటేగనుక వారలలో ఈసాంఘికసమస్య లేదనియు, మధ్యతరగతికి చెందినవారి నాయకత్వము పోయి కాంగ్రెసుజనసామాన్యముయొక్క ఆర్థికసమస్యలకు ప్రాముఖ్యతనిచ్చి వారలనుండి శక్తిని పొందునప్పుడు ఇట్టి సాంఘికసమస్యలు తగ్గుననియు — జవహర్లాలుగారు చెప్పిరి. కొందరు ఈసాంఘిక విభేద నాయకులగు హిందువులు లేక ముసల్మానులు లేక ఇతరులు జాతీయోద్యమమునకు విరోధులై బ్రిటిషు సామ్రాజ్యతత్త్వమునకు అండయైనిలిచి తుచ్ఛకృత్యములకేసియుండిరనియు, వారితో కాంగ్రెసు ఎంతమాత్రము సహకారము చేయజాలదనియు చెప్పిరి. ఆర్థిక సమస్యకే ప్రధానముగగల జనసామాన్యముయొక్క సహకారము తప్పక స్వీకరించవలెనదనిరి. కాని ఈలోగా బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి సాంఘిక పరిష్కారముచే బెంగాలు ప్రజలకు గలిగిన కష్టములను తొలగించుటకు పలువిధముల యత్నించబడునని.

జనసామాన్యముతో సంబంధము

కాంగ్రెసులోనుండు అనేక నాయకులకు జనసామాన్యముతో సంబంధమున్నను, కాంగ్రెసుసంస్థకు ఆ సంబంధము లేకున్నదనియు, అఖిలభారత చరఖాసంఘము, హరిజన సేవక సమితి, గ్రామ పరిశ్రమలసంఘము వీటిలో జనసామాన్యముతోనున్నను — ఇవి రాజకీయ సంస్థలు కావందున రాజకీయముగ జనసామాన్యమునకును కాంగ్రెసుకును సంబంధములేదనియు, దానిని కల్పించవలయుననియు జవహర్లాలుగారు సూచించుచు రష్యాలో ఇట్లున్నదని చెప్పిరి. ఇందుకు రైతులసంఘములను, కార్మికసంఘములను కాంగ్రెసే ఏర్పరచి వాటిని కాంగ్రెసుకు అనుబంధములుగ నుంచవలెననియు, ఇప్పుడున్న రైతు, కార్మికసంఘములను కూడ గుర్తించవలెననియు, ఆవిధమగు సంఘములతో సంబంధములైన సంఘములయినా నదియూ పండితుడు సూచించెను. ఇట్టి సంఘములు మున్నగువాటి నేర్పరచి వాటిని కాంగ్రెసుకు చేర్చియుంచుట మంచిదనిరి.

ఇంకా ఉంది.

Printed and Published by B. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad. Editor K. Balakrishna Reddy.